

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

91 M. 2 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1977 M. SAUSIO [JANUARY] 21 D.

Telephone
APplegate 7-7257

30 CENTU

Jimmy Carter — naujasis JAV prezidentas

Washington, D. C. Sausio 20 Jimmy Carter oficialiai perėmė Jungtinių Amerikos Valstijų prezidento postą.

Inauguracijos — naujo prezidento pareigų perėmimo diena prasidėjo ceremonija prie Kongreso rūmų, kurios metu aukščiausiojo teismo pirmininkas V. Berger priėmė J. Carterio, o JAV kongreso atstovų rūmų spikeris T. O'Neil — naujo viceprezidento V. Mondale priesaiką. Iškilmingame akte dalyvavo naujos administracijos nariai, abiejų kongreso rūmų nariai, politiniai ir visuomenės veikėjai, diplomatinio korpuso atstovai.

Po priesaikos naujas 39-asis JAV prezidentas pasakė tradicinę kalbą. Jis paragino amerikiečius drauge kurti naują tautinės vienybės ir pasitikėjimo dvasį, taip pat atkurti tikėjimą mūsų šalimi ir vienas kitu. Amerikai šiomis dienomis, pasakė J. Carteris, kai mes norime viską pradėti nuo pradžių, negali būti kilnesnio ir aukštesnio uždavinio, kaip padėti įvesti teisingumą ir tvirtą taiką pasaulyje. Mes išsaugosime pakankamą jėgą, kad nekiltų būtinumo įrodyti ją mūsų, ir mes kariausime prieš neturtą, tamsumą ir neteisingumą.

Jis pareiškė viltį, kad bus sukurta tvirta taika, besiremianti ne karo priemonėmis, o tarptautine politika.

Pasaulyje vis dar tebevyksta, pareiškė prezidentas, masinės ginklavimosi varžybos, kuriomis kaip jis pasakė, "tikimasi išlaikyti galios pusiausvyrą tarp potencialių priešinkų. Mes tvirtai ketiname atkilti ir išmintingai siekti, kad žemėje ginklų arsenalai būtų apriboti tais dydžiais, kurie būtini savam kiekvienos šalies saugumui užtikrinti. Šiomet mes žengsime dar vieną žingsnį į savo aukščiausią tikslą — likviduoti visą branduolinį ginklą mūsų planetoje."

"Taikos problemos nelengvai išsprendžiamos, — pasakė prezidentas. — Tačiau nuo jų išsprendimo priklauso kiekvieno mūsų gerovė ir iš esmės galimybė visiems mums išlikti gyviems. Kaip Jungtinių Valstijų prezidentas, aš jus užtikrinu, kad mes ketiname įvykdyti savo pareigą ir šia prasme."

Po oficialios ceremonijos prie Baltųjų rūmų įvyko tradicinis visų šalies valstijų delegacijų paradas. Prezidentas J. Carter, viceprezi-

dentas V. Mondale, naujos administracijos nariai užėmė vietas tribūnose, kurios, kaip praneša laikraščiai, buvo apsaugotos specialiais kulku nepramušamais stiklais.

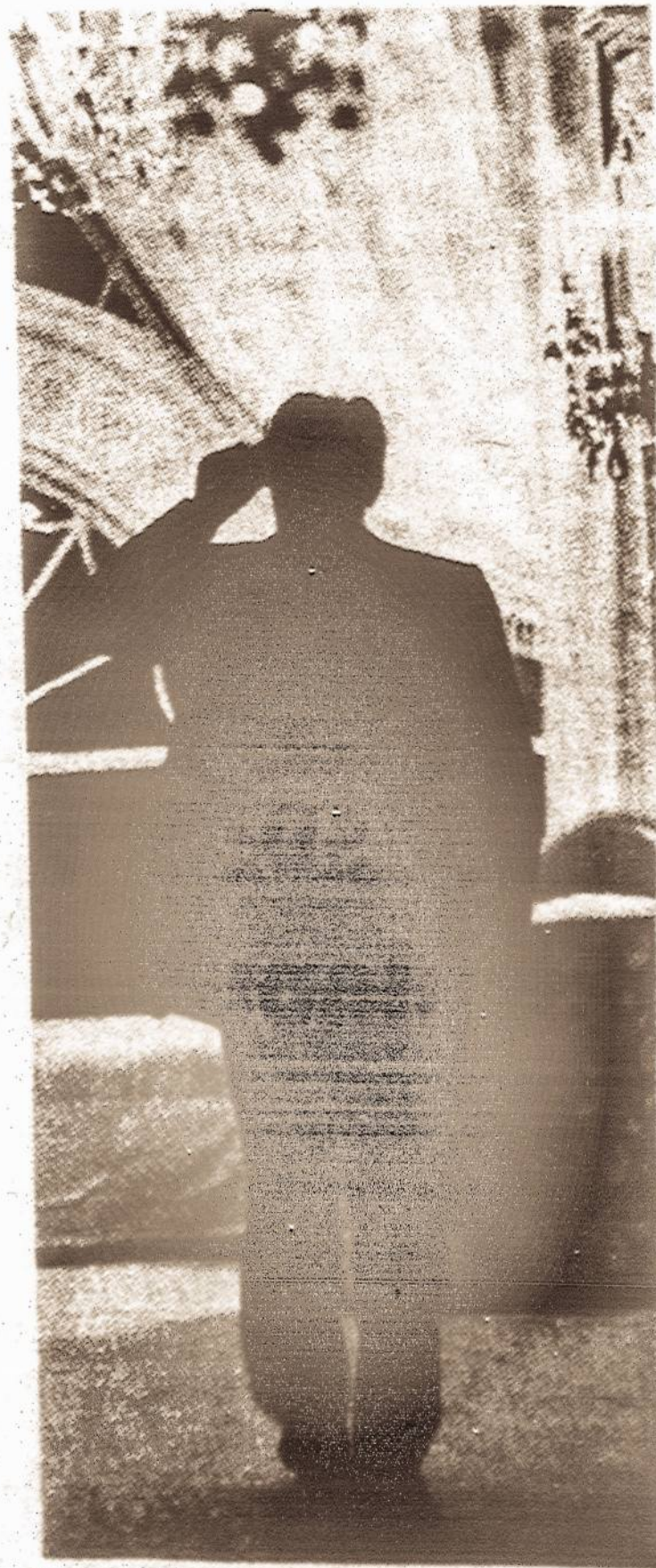
Pirmasis Carterio prezidentinis žingsnis jau susilaukė piktos kritikos.

Jis pirmiausia paskelbė amnestiją, ar, tikriau, "nusikaltimų atleidimą" visiems Vietnamo karo metu pasislėpusiems nuo karinės prievolės. Šis jo žygis ypač piktai buvo sutiktas daugiau nei 2 milijonus narių turinčios karo veteranų organizacijos ir aplamai karinių sluoksnių. Tokia besąlyginė amnestija slapukams palaikyta įžėdimu visiems kovų dalyviams, kovose sužeistiesiems ir ilgus metus kentėjusiems prieš nelaisvėje. Del to Georgijos valstijos legionierių konvencija nubalsavo išmesti Carterį iš legionierių posto be teisės kada nors į jį sugrįžti.

Nukelta į 3 psl.

Naujasis JAV prezidentas Jimmy Carter pėsčiai žygiuoja į Baltuosius rūmus po jo inauguracijos prie Kongreso rūmų sausio 20 d.

Buvęs JAV prezidentas Gerald Ford po dvejų ir pusės metų išeina iš Baltųjų rūmų. Plačiau 3 psl.

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

was established in 1886 by Juozas J. Paukštys in Plymouth, Pa. Entered as second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Vienybė is published bi-weekly by Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tysliava; Assistant Ann Waivada; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tysliava; Senior Editor Vytautas Širvydas. Contributing Editors: Demie Jonaitis, Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

Subscription rates: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. Editorial and Administrative Offices at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7267.

mes

Vytautas Širvydas

Detroite įvyko dešimtas Lietuvos katalikų mokslų akademijos suvažiavimas. Jo metu buvo proga šimtui ar kiek mūsų akademikų pasižmonėti, susipažinti ir pasidalinti mintimis. Suvažiavime pateiktąsias paskaitas išspausdinus, su tomis mintimis susipažins ir platesnė visuomenė. Čia bent paviršium perbėgsime kai kurias.

Akademijai priklauso 234 nariai, kurių 28 neseniai priimti. Atrodo, būtų žymi mūsų išlavintų protų "power house."

☆☆☆

Negalėdamas asmeniškai į Ameriką atvykti, vieną paskaitų pateikė į juostele įkaltą Vokietijoje gyvenantį prof. Antaną Maceiną, tema Asmuo ir istorija. Jis pareiškė, kad nuo tautos ir tautinės kultūros atplėštas žmogus virsta klajokliu, nes netenka savo žemės ramsčių, o nepritampa prie naujo krašto. Tokia pažiūra nelabai priimtina kai kuriems Amerikoj gyvenantiems lietuviams. Bet dauguma darbingai įrodė, kad brangina savo tautos paveldėjimus, tuo pačiu laiku darniai sutapo su Amerika ir išsikabino į visas jos prieinamas viršūnes. Net čia gimęs jaunimas žino, kad jis lietuvis patriotas, nors jau nebekalba lietuviškai. Jie nesijaučia klajokliais. Juos tik kai kurie nori atskirti nuo ryšių su tautos kamieniu.

☆☆☆

Įdomi asmenybė buvo Pietų Amerikos Čilės krašte apsigyvenusio, 1830 m. Lietuvos sukilimo dalyvio prof. Igno Domeikos (1801-1889). Prasišalinęs iš Vilniaus universiteto ir Lietuvos, baigė aukštesnįjį Kasyklų institute mokslą Paryžiuje ir tik ką iš Ispanijos išsilaisvinusios Čilės respublikos buvo pakviestas būti geologijos ir chemijos profesoriumi jos universitete. Jis pertvarkė visą krašto aukštesnį mokslą, vietoje auklėti, kaip iktol, teologus ir advokatus, kad Čilė auklėtų inžinierius ir gamtos mokslininkus, krašto turtais išnaudoti. Domeika buvo Čilės universiteto rektorium nuo 1867 iki 1880 m. ir įsteigė Kasyklų institutą. Gamtos mokslų temomis parašė daugiau 300 įvairių mokslo darbų. Žodžiu, paliko Pietų Amerikos krašte išpilietinusio lietuvių sektiną pavyzdį.

☆☆☆

Viename laišku savo draugui (Vilniaus universiteto dienų) poetui Adomui Mickevičiui jis išdidžiai pareiškė: "Aš esu atkaklus lietuvis!" Panašų posakį labai mėgo ir velionis Juozas Tysliava. Virš stalo darbo kabinete pas Domeiką vis kaboją maišelis su žiupsneliu Lietuvos žemės. Domeika buvo sugrižęs į Lietuvą ir jo gyveno ketverius metus, nuo 1884 iki 1888 m., kuriuo laikotarpiu Plymouth, Pennsylvania, jau ėjo Vienybė Lietuvosninkų. Bet Domeika nepakentė rusų carų tvarkos, ir grįžo į Čilę, kurioje po metų mirė.

☆☆☆

Lietuviui Domeikai dėkingi čiliečiai vieną pagarsėjusį Andų kalno viršūnę pavadino Cordillera de Domeyko. Jo vardą pavadinta ir viena Čilės gėlė, Viola Domeykana. Mineralas — mišinys vario ir aršenio — žinomas vardu Domeykit. Jo vardas nukeliavo net į zoologiją — viena Čilėje iškasama rūšis pavadinta Nautilus Domeykus. Santiago mieste yra Domeyko gatvė, o krašto šiaurėje — Domeyko kaimelis.

☆☆☆

Domeiką prašosi palyginti su vyskupu Antanu Baranausku, kurio iš Lietuvos niekas neišplėšė. Baranauskas, būdamas jaunu studentu ir vėliau kunigu, sukūrė mūsų literatūrai "aukso obuolį," Anykščių Šilėlių (kurį vienibietis Nadas Rastenis išvertė į anglų kalbą) ir parašė kitus deimantukus, palikdamas mokslinio darbo pėdsakų net mūsų kalbotyroje. Tačiau, iškilęs vyskupu, nenuėjo vyskupo Valančiaus keliais, bet apsnūdo. Panašiai tautiniai užmigo ir vienas Vienybės redaktorių, aušrininkas Juozas Andziulaitis. Amerikoj pasiekęs gydytojo profesijos, susituokė su kitataute ir iš Amerikos lietuvių scenos dingo.

☆☆☆

Tokiu būdu, nors išimtis, sakoma, taisyklę sustiprina, bet kažin ar Maceinos "klajoklis" yra taisyklė?

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Tragiškas pranešimas

Pereitų metų gruodžio 4-5 Washingtono buvo VLIKo seimas, kuriame tarp kitko girdėjome Kanados lietuvių Tautos fondo pranešimą. Tragiškas pranešimas. Žmonės daug dirbo, rinko pinigus. Surinko tų pinigų pasigėrėtinai daug. Bet kas iš to?

— Kanadoje Tautos fondą labiausiai remia vyresnioji lietuvių karta, atvykusi po Antrojo pasaulinio karo. Ji nėra gausi, nes jos dalis jau pasitraukė iš šio pasaulio, dalis yra pensininkai ir tik dalis dar yra dirbantieji. Vidurinėji lietuvių karta, kuri į Kanadą atvyko savo vaikystėje, Tautos fondą remia silpniau. Dar silpniau Tautos fondą remia jaunoji karta, kuri yra gimusi šiaurės Atlanto. Ji dažnai sukuria mišrias šeimas ir nyksta iš lietuviško horizonto. Jei juos kartais pavyksta surasti, gauti auką Tautos fondui, jiems pirmiau reikia išaiškinti, kas yra Tautos fondas, VLIKas...

Nėra paslaptis, kad Kanada nesudaro išimties. Daug kur yra dar blogiau. Išvada aiški: arba reikia kas daryti, arba Tautos fondą ir laisvinimą laikas nutildys.

Daryti tai daryti, bet ką daryti? Pirmiausia reikia kas nors daryti su pasenusiomis liekanomis tų, kurie per trisdešimt metų turėjo ką nors daryti, bet nieko nedarė. Ir šį kartą tokio tragiško pranešimo išvada turėjo būti efektinga. Bent jau reikėjo nutarimo skubiai pasiruošti ir kviešti naują VLIKo seimą šiam klausimui rimtai svarstyti. Na, skaitome VLIKo seimo nutarimus:

1. Seimas: griežtai protestuoja prieš Lietuvos okupaciją...
2. reiškia gilią pagarbą pavergtiems lietuviams...
3. kviečia laisvuosius lietuvius dar aktyviau jungtis...
4. prašo VLIKo valdybą išplėsti ir sustiprinti veiklą...
5. įpareigoja organizuoti žmogaus teisių komisiją...
6. dėkoja lietuvių organizacijoms...
7. pritaria geriems ryšiams su PLB ir ALTu...
8. pritaria visuomeninei ir politinei diferenciacijai...
9. džiaugiasi mūsų jaunesnės kartos ypatingai padidėjusiu dėmesiu...
10. dėkoja VLIKo Tarybai ir valdybai...
11. dėkoja Lietuvos diplomatinei tarnybai...
12. dėkoja LB Washingtono apylinkai už gerą priėmimą...

Tai ir visi nutarimai. Tėvyne, džiaukis ir didžiukis savo vaikais, jie čia "daug" nuveikė tavo naudai ir žmonių gėrybei. Už tai pasenę veikėjai verti premijos... po pagalvėlę prie užpakalių, kad paslydę nesusitrenktų...

☆☆☆

Per pastaruosius trisdešimt metų nuolat vis skaitėme nutarimų, kur sveikino, džiaugėsi, linkėjo, dėkojo ir t. t. Šios veiklos vaisiai: ieškok,

žmogau, mišrioje šeimoje pasislėpusio tautiečio ir aiškink jam, kas yra VLIKas! To aiškinimo jau per daug: dar reikės aiškinti mūsų VLIKą ir visokią kitokią laisvinimo veiklą bei sistemą nelietuviams. Reikės melsti svetimuosius, kad tie ant mūsų susimylėtų ir Lietuvą laisvintų, nes mes patys nepajėgiam.

Ar lietuviškų veiksmų ne per daug?

Ar lietuviškų fondų ne per daug?

Ar noro jungtis ir bendrai veikti ne per mažai?

Reiktų pagalvoti, kur ir kada statysime paminklą išėivijos lietuviškajai šeimai už lituanistines mokyklas, kur pagalbon pribuvo tik idealistai mokytojai ir Lietuvių Bendruomenė. Taip pat reiktų nustatyti, kas kaltas, kad nebuvo suprasta, jog tėvynės laisvinimas ir lietuviškumo išlikimas iš esmės yra vienas ir tas pats reikalas.

☆☆☆

Pasirodo, ateitininkai ir skautai jaunimo daugiausia turi. Jauniaušioje į gyvenimą ateinančioje kartoje jaučiasi daug sentimentu Lietuval. Kas išėivijoje ėjo su jaunimu, turi pagrindo pasidžiaugti savo veiklos vaisiais. Išėivijos ateitį vargina dvi nelaimės: viena — per daug nuo lietuvių nutrupėjimo ir antra — nenutrupėjusieji per mažai moka lietuvių kalbos. Va, čia buvo galima daug ko padaryti. Padaryta per mažai, nes pačios pagrindinės lietuviškosios jėgos kulé tuščius šiaudus ir tvirtino, kad tai esą svarbiau už lietuviškumo išlikimą.

Kokia sėja, tokia ir pūtis!

LITUOVOS ISTORIJA RUSAMS NEPATINKA

1940 du žemaičių dvarininkai parašė, kad jie giminiuojasi su po 1863 m. sukilimo ištremtuju ir Sibirą L. Janavičium (Proletarczyk). Vienam, atsižvelgiant į taip užsitarnavusį dėdę, palikta 30 hektarų. Kitas, kaip kilęs iš nepataisomų lenkų maištininkų šeimos, deportuotas.

Toks interpretacijos nevienodumas pastebimas ir po karo. Pirmiaisiais pokariniiais metais, 1863 sukilimas, kaip revoliucinis judėjimas, buvo toleruojamas. Bet dabar sukilimas yra išbrauktas iš istorijos, kaip ir viskas, kas vyko Lietuvoje prieš 1917.

Kalbėti apie Nepriklausomąją Lietuvą, Didžiąją Lietuvos Kunigaikštystę — yra tabu. Vilniaus etnografiniame muziejuje yra daug senų žemėlapių, bet lankytojams prieinamas tėra vienas, vaizduojantis Vytauto laikų Lietuvą, siekiančią toli už Dniepro. Tai sukelia didelį pasipiktinimą muziejų besilankančių sovietų inteligentų tarpe, nes jie nėra susipažinę su tikrąja istorijos raida ir nenori žemėlapiui tikėti, o kartais net skundžiasi Maskvai, kad eksponatai klaidina sovietų lojalius piliečius.

Prieš trejetą metų Kanados vyriausybė iš tam tikrų fondų paskyrė \$4,500 parašyti anglų kalba knygą apie istorinius lietuvių vyrų ir moterų drabužius. Darbas buvo pavestas Antanui ir Anastazijai Tamošaičiams, bene geriausiems tų drabužių istorijos žinovams. Rašymo darbas jau baigtas ir pavadintas Lithuanian National Costumes. Autoriai iš įvairių leidinių surinko virš 200 fotografijų, daugelį spalvotų. Dabar tereikia rasti leidėją su \$25,000. Gal ir tą dalį bus galima gauti iš Kanados valdžios.

Pernelyg išpūstai apie Žalgirio mūšį rašantiems kanadiečiai P. Lelis pataria laikytis šių istorijos nustatytų faktų, kurių, tarp kitko, galima rasti O. Urbono knygoje Žalgirio mūšis. Kryžiuočius 1410 metais sumušė jungtinė lietuvių ir lenkų kariuomenė, kurios vyriausiuoju vadu buvo karalius Jogaila. Lenkų kariuomenei vadovavo krovietis Zindram, o lietuvių — Vytautas. Lietuvos kariuomenės didesnę pusę sudarė šlavai (gudai ir ukrainai) bei totoriai. Visoje jungtinėje kariuomenėje lietuvių buvo koks ketvirtadalis.

Belgijoje gyvena dvylika lietuvių seselių-vienuolių, kurių vienuolika nuvyko į Liegę gyvenančios seselės benediktietės vienuoliško gyvenimo 50 metų sukaktį.

Vatikano gregorinio universiteto spaustuvė jau surinkusi pirmąjį tomą prof. Zenono Ivinskio Lietuvos istorijos, kuri spaudai paruošė prel. P. Jatulis. Leidžia Lietuvių katalikų mokslo akademija. Lauksime. Geros istorijos lietuviai laukia jau dešimtmečius.

Kanados Tautos fondo atstovai pranešė Washingtone įvykusiame VLIKo seimui, kad per pastaruosius 25 metus Kanadoje tiek be testamentų mirė lietuvių, kad valdžiai atiteko apie du milijonai dolerių. Panašiai vyksta ir Amerikoje, dar gal didesniu mastu. Kartas nuo karto Vienybė paragina veikėjus sudaryti testamentus ir juose nepamiršti seniausio pasaulyje lietuvių laikraščio. Norime, kad tie veikėjai kuoilgiausiai gyventų, bet, kad nepamirštų, jog ir Vienybė turi gyventi ilgiau, kad jų vaikai galėtų pasigerėti savo tėvų darbais.

Lietuvoje partija užkrovė po \$3 pridėtinio maito kiekvienam \$1 vertam siuntiniui į Lietuvą, nes, viena, tuo palengvina "sunkias" Amerikos lietuvių kišenes, antra, nuima "naštą" žmogui Lietuvoje tų siuntinių tikėtis. Tais pačiais "gerovės" sumetimais ir atsilankymas Lietuvoje ribojamas penkiomis dienomis bei draudžiama nuvykti į gimtinę kaimą ar pamatyti tėvų kapus, nes ilgesnis, negu 5 dienų pabuvimas apsunkina krūtinę prieš išsiskyrimą, o gimtinės ir tėvų kapų pamatymas kremta širdį.

Iš St. Petersburg, Floridoj, rašoma: "Lietuvių klubas čia yra tapęs stambiausiu centru vietos lietuvių Vienybė, 1977 m. sausio 21 d.

tautinei, kultūrinei ir visuomeninei veiklai. Ašį suka geras tuzinas pasišventusių vyrų bei moterų, sugebančių prikalbinti visus pavyzdinčiai sugyventi. Klubo pastatas dvigubai padidintas, yra salė su dviem scenom. Nuolat vyksta įvairūs parengimai, sutraukianti iki 400 publikos." Kitais žodžiais, Amerikos lietuvių seneliai ir senelės pensininkai Floridoje veikia, tartum, tik iš laivo išlipę jauni ateiviai iš Lietuvos veikė New Yorke, Bostone, Baltimorėj, Philadelphijoje, Naujosios Anglijos miesteliuose ir Pennsylvania angliakasių "pečėse."

Lietuvoje kai kurie rašytojai buvo anketa apklausinėti, ką mano apie pereito dešimtmečio lietuvių poeziją. Veik visi pritarė Vytautui Kubiliui, pareiškusi: "Per pastarąjį penkmetį lietuvių lyrikoje supilta daugiažodiškumo piramidės." Tas pats gal vyko ir Amerikos lietuviuose?

ALToS 36-asis suvažiavimas Chicagoje sutraukė 155 atstovus ir svečius. Skyrių kolonijose yra 24. Pernai pajamų turėjo \$53,187 (Vasario 16 aukos), išlaidų \$43,905. Ižde turi \$41,000. Išleido gerą anglų kalba informacinę knygėlę apie Lietuvą ir ją pakartojo antra laida 30,000 egz. Nutarta pasiruošti, po-Helsinkio numatomi konferencijai Belgrade.

Sausio 19 paliekantis JAV prezidento pareigas Gerald Ford paskambino Tarybų Sąjungos Generaliniam Sekretoriui L. Brežnevui į Maskvą.

Pokalbio metu G. Fordas pasakė, kad, būdamas JAV prezidento poste, jis visada aukštai vertino tą dialogą, kuris užsimezgė tarp jo ir Generalinio Sekretoriaus Brežnevo. Ir dabar, palikdamas prezidento postą, pasakė: "Aš nuoširdžiai noriu, kad būtų tęsiamas Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų dialogas ir kad būtų pasiekta nauja pažanga, vystant Tarybų Sąjungos ir Amerikos santykius, kurie turi nepaprastai svarbią reikšmę tiek abiem mūsų šalims, tiek visam pasauliui."

Fordas pabrėžė, kad didelę reikšmę turi susitarimas strateginės ginkluotės apribojimo klausimais, pasiektas, jam susitikus su L. Brežnevū Vladivostoke 1974 metais. Jis pareiškė viltį, kad L. Brežnevas ir naujasis JAV prezidentas Jimmy Carter pasieks pažangą šiuo svarbiu klausimu, remdamiesi geru Vladivostoke padėtu pagrindu.

Fordas pareiškė pasitenkinimą tais gerais santykiais, susiklosčiusiais tarp jo ir L. Brežnevo, ir pasakė, jog ketina ir kaip privatus asmuo savo konstruktyviu indėliu prisidėti prie abiejų šalių santykių vystymo.

L. Brežnevas savo ruožtu taip pat

Atkelta iš 1 psl.

Kariuomenės vadovybė šią amnestiją sutiko kaip didelį smūgį kariuomenės disciplinai dabar ir ateityje.

Sakoma, kad kareiviai pradės patys pasirinkinėti, kuriame kare dalyvauti ar nedalyvauti, o gal net ir kuriame fronte, tuo labiau, kad dabar JAV turi savanorių kariuomenę.

Prezidento amnestija buvo nepalankiai sutikta ir tos amnestijos laukusių. Šie tikėjosi, kad ji palies visus kariuomenės dezertyrus, iš jos pabėgusius, o čia kalbama tik apie karinės prievolės neteisėtai išvengusius, neatsiliepusius į šaukimą ir pasislėpusius. Bet tokių yra tik nežymi mažuma, o visi kiti, kurių prezidento "atlaidai" neapima, yra tikri dezertyrai, tiesiai pabėgę iš kariuomenės. Jų klausimas gal dar bus sprendtas kada nors vėliau.

Pašaipios kritikos susilaukė ir prez. Carterio pareiškimas atominų ginklų klausimu, kur jis, tarp kitko pasakė:

"Mes šiomet žengsime žingsnį į mūsų pagrindinį tikslą — panaikinti visus atominius ginklus žemėje."

Tai yra laikoma naiviu. Kaip panaikinsi visus atominius ginklus žemėje, kai jais dabar pagrindinai remiasi ne tik Amerikos, bet ir Vakarų Europos gynyba, kai vis tobulesnių ir galingesnių tos rūšies ginklų gaminasi ne tik JAV, bet ir Tarybų Sąjunga bei kiti kraštai?

Sausio 20 d. įvesdintas prezidento pareigas Jimmy Carter yra

pasišovęs ilgai eilei įvairiausių reformų ir išdėstęs savo pažiūras nuo užsienio politikos klausimų ligi abortų ir marijuanos užsivokymo. Kitas klausimas, ar tuos planus pavyks jam įgyvendinti kongreso priežiūroje.

Toliau, Carteris numatęs suspausti valdžios biurokratų aparatą: iš 1900 įvairių dabartinių agentūrų palikti tik 200. Ir čia sutiks pasipriešinimą.

Jis nori suvienodinti visame krašte ir šalpos sistemą, svarbiausia — nešelpiti sveikų ir galingųjų dirbti, kurių dabar yra apie 10% visų šelpiamųjų.

Carter bandysias JAV artinti į visuotinį sveikatos draudimą, koks yra kitose Vakarų valstybėse, nors to draudimo administravimą linkęs palikti privačių bendrovių rankose.

Energijos klausimu jis teikia pirmenybę krašto viduje esančioms anglims, dujoms, saulės energijai ir kitiems šaltiniams, prieš atominius reaktorių.

Numato grąžinti dalį federalinių mokesčių ekonominiams gyvenimui atstatyti, griežčiau kovoti prieš kriminalizmą ir be deficito subalansuoti federalinį biudžetą.

Carteris nusistatęs taip pat prieš priverstinį mokinių vežiojimą desegregacijos sumetimais ir prieš abortus, bet nesieksias konstitucijos keitimo šioms dalykams uždrausti.

Kalbėdamas apie Izraelio ir arabų santykius, jis pasisakė esąs Izraelio pusėje.

GERALD FORD POKALBIS TELEFONU SU L. BREŽNEVU

Buvęs JAV prezidentas Gerald Ford

pareiškė esąs patenkintas santykiais, susiklosčiusiais tarp jo ir JAV prezidento. "Mes vertiname visa, pasakė L. Brežnevas, "ką teigiamo mums pavyko drauge nuveikti, kad gerėtų mūsų šalių santykiai, padėtis visame pasaulyje. Čia ypač reikšmingas buvo mūsų susitarimas Vladivostoke dėl naujo ilgalaikio susitarimo strateginės ginkluotės apribojimo klausimais ir bendras dalyvavimas Saugumo ir bendradarbiavimo Europoje pasitarime. Taip yra, nepaisant to, kad realizuojant susitarimus, ne viskas ir ne visada buvo sklandu."

Svarbiausia, kas įgalino pasiekti poslinkį į gerąją pusę mūsų šalių santykiuose, tai — realistiškas pa-

dėties dabartiniame pasaulyje vertinimas ir abipusis pasiryžimas atsižvelgti į teisėtus vieni kitų interesus, suprantant ypatingą mūsų šalių atsakomybę už pasaulio likimą."

"Suprantama, — pasakė L. Brežnevas, dar yra nemažai neišspręstų klausimų, mūsų laukia ne mažiau sudėtingi ir svarbūs uždaviniai, kuriuos mums teks spręsti su prezidento J. Carterio vadovaujama nauja JAV administracija. Mes įsitikinę, kad, vadovaudamosios minėta pažiūra ir remdamosios jau pasiektais pagrindiniais susitarimais, mūsų šalys gali ir turi užtikrinti tolesnę pažangą, sprendamos klausimus, turinčius gyvybiškai svarbią reikšmę mūsų tautoms, visoms kitoms tautoms.

Tai liečia visų pirma uždavinį nutraukti ginklavimosi varžybas, toliau mažinti ir galiausiai pašalinti karo pavojų.

Baigdamas L. Brežnevas pareiškė viltį, jog ir tolesnėje savo veikloje G. Fordas prisidės prie to, kad TSRS ir JAV santykiai būtų plėtojami taikos ir bendradarbiavimo keliu.

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo komiteto sudarytam Žmogaus teisiųms ginti komitetui vadovauja prof. dr. Domas Krivickas. ALTa savo atstovu į komitetą paskyrė dr. J. Genį.

Los Angeles, Cal.

Domus politinių studijų savaitgalis

Lietuvai laisvinti problematikai palaikyti gyvai, tarptautinės politikos kryptims ir pozicijoms paanalizuoti, naujų idėjų kovai dėl Lietuvos laisvės paieškoti Los Angeles Lietuvių fronto bičiuliai organizuoja politinių studijų savaitgalį. Studijinis savaitgalis įvyks vasario 5-6 d. Sv. Kazimiero parapijos salėje.

Pirmoji sesija prasideda vasario 5 d., šeštadienį 9:30 val. ryto Sv. Kazimiero parapijos viršutinėje salėje.

Studijų programoje dalyvauja Raimundas Kudukis, JAV LB Tarybos prezidento pirmininkas, iš Cleveland, Ohio. Gražina ir dr. Domas Krivickai iš Washington, D. C. ir dr. Kazys Ambrozaitis iš Indianos. Sudaroma galimybės daugiau pasireikšti ir svečiams.

R. Kudukis skaitys paskaitą apie Lietuvos laisvinimo perspektyvas ir viešojoje spaudoje konferencijoje, Meet the Press pavyzdžiu, nagrinės Lietuvių Bendruomenės sąrangos ir darbų apimtys klausimus.

LB Tarybos pirmininkui klausimus pateiks Gražina Krivickienė, Rūta Kleva Vidžiūnienė, dr. Vladas

Juodeika ir prof. Jonas Kuprionis.

Prof. dr. Domas Krivickas kalbės apie Helsinkio susitarimus ir žmogaus teisių apsaugą. Helsinkio susitarimai nėra tapę istoriniu įvykiu, nes šiais metais Belgrado tarptautinėje konferencijoje bus tikrinamas tų susitarimų veiksmingumas.

Leonardas Valiukas, Rezoliucijoms Remti komiteto pirmininkas, kalbės apie palankesnių laisvinimo darbui sąlygų lietuvių visuomenėje sukūrimą.

Į tobulesnės Lietuvių Bendruomenės kūrimą temą nagrinės bendruomenininkai.

Dr. Kazys Ambrozaitis, LFB Tarybos pirmininkas, vienas 1941 m. sukilimo vadų ir šiuo metu pagrindinių mūsų kultūrinio gyvenimo organizatorių, kultūrinę ir rezistencinę temą apjungs diskusinėje paskaitoje Kultūrinio ir laisvinimo darbo linkmės.

Išvadų komisija dr. Vladas Juodeika, Ignas Medziukas ir Juozas Kojelis.

Visi turės progos aktyviai įsijungti į klausimų svarstymą. Įėjimas laisvas.

Lake Worth, Fla.

Minėsime Vasario Šešioliktąją

1977 m. sausio 8 d. įvyko Lietuvių Lake Worth klubo metinis susirinkimas, kuriame išrinkta 1977 metais valdyba ir revizijos komisija. Valdyba pasiskirstė pareigomis: Antanas Rugys — pirm., kun. Andrius Senkus — vicepirm., Ada Skučienė — sekr., Vincas Dovydatis — išd. ir Stella Augūnienė — ūkio reikalų vadovė.

Kadangi 1976 m. gruodžio 11 d. klubo susirinkimas nutarė vasario 12 d., šeštadienį, suruošti Vasario šešioliktosios minėjimą, todėl nau-

joji valdyba, gavusi tokį didelį atsakomąjį darbo kraitį, tuoj pradėjo vykdyti minėjimo paruošiamuosius darbus.

1 val. p. p. Sacred Heart Church prie North M St. ir 4th Ave. sankryžos, bus lietuviškos pamaldos.

2 v. p. p. Carpenters Hall, 611 Lucerne Ave. minėjimas: Amerikos ir Lietuvos himnai, invocacija, paskaita, meninė dalis ir, po to pietūs ir dalyvių pabendravimas. Pietų kaina \$4 asmeniui.

Svarbu iš anksto žinoti kiek asmenų pasirengę atsilankyti, kad šeiminiškės paruoštų tinkamą kiekį pietų. Bent 4 dienas prieš minėjimą malonėkite pranešti poniai St. Augūnienei, 1231 South Palmway, Lake Worth, Fla., 33460, tel. (305) 582-5523, — arba poniai A. Skučienei, 1709 North Palmway, Lake Worth, Fla., 33460 tel. (305) 588-3068.

PALM BEACH, FLA.

Treti metai Palm Beach Lietuvių Klubas rengia Naujųjų Metų sutikimą. Šiais metais įvyko Holiday Inn, kurią klubo nariai, vadovaujant V. Mazoliauskui, pagražino.

Svečius pasveikino klubo pirmininkas J. Daugėla, o juos pristatė R. Zotovienė. Svečių būryje buvo: JAV Reg. Bendruomenės pirmininkas: Dr. V. Dargis, ALTo vicepirm. adv. K. Sidlauskas, Vilniečių s-gos pirm. dr. J. Salna, Lietuvių Fondo tarybos pirm. dr. K. Ambrozaitis iš Chicagos.

Atžymint 1977 metų pradžią, sol. J. Daugėlienei vadovaujant, dalyviai sugiedojo himnus.

SLA prezidentas Povilas P. Dargis kalba apie Specialų vajų naujiems nariams gauti. SLA 5-jo apskrities suvažiavime, Centro raštinėje, New Yorke. Sėdi apskrities išdo globėjas A. Jurgėla, pirmininkas A. Diržys ir sekretorius J. Valaitis.

Worcester, Mass.

VASARIO 16-TOS MINEJIMAS

Lietuvių organizacijų taryba Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 59 metų sukakties minėjimą Worcesteryje rengia vasario 13 d.

7 val. ryto aukojamos Mišios Aušros Vartų parapijos bažnyčioje, o 10 val. ryto iškilmingos Mišios už Lietuvą Sv. Kazimiero parapijos bažnyčioje.

3 val. p. p. minėjimas Maironio Parke, 52 Quinsigamond Ave., Shrewsbury, Mass. Pagrindinis kalbėtojas prof. Vaidevutis Mantautas iš Hartford, Conn.

Meninę programos dalį atliks dainininkė M. Bizinkauskaitė iš Brockton, Mass. Tautinių šokių sambūris Žaibas, vad. I. Markevičienės ir N. Pranckevičienės, Sv. Kazimiero mokyklos mokinių choras, vad. mokytojos G. Senkavich ir Meno mėgėjų Ratelio Penketukas.

Tarybos valdyba prašo organizacijų dalyvauti su vėliavomis pamaldose, minėjime ir Lietuvos laisvinimo darbams suteikti auką.

Aukos bus skiriamos pagal aukotojų pageidavimą: Altai, Vlikui ir Lietuvių bendruomenei. Jas galima įteikti per minėjimą ar pasiūsti Lietuvių organizacijų tarybos išdinininkui adresu: Kostas Podolskis, 275 Massasoit Road, Worcester, Mass.

Po minėjimo Tarybos valdyba Maironio Parke rengia vakarienę. Auka \$2.50. Bilietai gaunami pas valdybos narius, organizacijų pirmininkus ir Maironio Parke. Įsigykite iš anksto — palengvinsitė rengėjų darbą.

Rengėjai kviečia Worcesterio ir aplinkinių kolonijų lietuvius dalyvauti.

LIETUVIŲ KLUBO VEIKLA

Klubo naujojo valdyboje keturi atvykę iš Lietuvos, o visi kiti — jau čia gimę ir auge lietuviai. Valdybai pirmininkauja Petras Balčius, vicepirm. Jonas Karpčius, sekr. Vytautas Mačs, išd. Jonas Kasperas, fin. sekr. Leo Bankietas, o jo padėjėjas Juozas Matulevičius, išdo globėjai

Antanas Salasevičius ir Albertas Vieraitis, marš. V. Bagdis.

Direktoriai — Antanas Tamulevičius, inž. Edvardas Tamulevičius, Alg. Zenkus, Stasys Kvedaras, Edvardas Račkus, Alfredas Plitnikas ir Edvardas Kupstas.

Klube kiekvieną sekmadienį 3 val. popiet vyksta beano žaidimai. Jų pelnas bus paskirstytas narių vaikų stipendijoms.

Kova dėl Civic Centro

Grupė politikierių sumanė pastatyti Civic Center, kuris atsietų per \$15 milijonų. Trys miesto tarybos nariai, kurie jau prieš tą statybą, surinko 20,000 parašų prašymui, kad klausimą spręstų visi turintieji teisę balsuoti.

Balsavimas bus vasario 15 d. Namų savininkai jau ir taip yra apkrauti dideliais mokesčiais, todėl visi turėtų balsuoti prieš tą statybą.

Boston, Mass.

PRAMOGOS-RENGINIAI

Vasario 5 So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos salėje Bostono vyrų seksteto vakaras. Kalbės P. Dargis

Vasario 20 So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos salėje ALTo rengiamas Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo 59-sios sukakties minėjimas.

Kovo 6 d. 12 val. So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos II ir III aukštų salėse skautų rengiama Kaziuo mugė.

1977 m. kovo 11 d. (penktadienį) 8 val. vak. First & Second Church salėje, 66 Marlborough St., esto solisto Naan Fold koncertas, kuri rengia N. Anglijos Baltų d-ja.

Kovo 27 d. 3:30 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos III aukšto salėje Minkų radijo metinis koncertas ir filmų vakaras.

Balandžio 17 d. 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos salėje Laisvės Varpo pavasarinis koncertas.

Miami, Fla.

KALBĖS DAN KURAITIS

Vasario 20 d. trečią val. po pietų Lietuvos 59 m. nepriklausomybės minėjimas. Kalbės Dan Kuraitis. Meninę programos dalį atliks duetiniai — solistai Nerija Linkevičiūtė ir Bernardas Prapuolenis.

LIETUVIAI CHICAGOJE

AMERIKIEČIŲ MOKYKLOJE APIE LIETUVĄ

Chicagos pietuose, Hillcrest Aukšt mokyklos pakviestas, kun. J. Prunskis studentams surengė parodėlę apie Sibiro tremtinius, Sov. Sąjungoj nukankintus lietuvius ir apie spaudą Lietuvoje. Tą dar išryškino paskaitoje. Studentai rodė gyvą susidomėjimą, klausimais teiraudamiesi dar papildomų žinių.

Dail. Vladislovas Žilius iš New Yorko Chicagoje su Santaros šviesos pagalba paruošė savo kūrybos parodą Jaunimo centre.

Chicagos Lietuvių Taryba ruošia Lietuvos nepriklausomybės atstatymo minėjimą vas. 13 d. 2 val. popiet Marijos aukštesniojoje mokykloje.

Mažosios Lietuvos Lietuvių Draugija ruošia tradicinę užgavėnių šiupinio puotą Lietuvių Tautiniuose Namuose vasario 19 d., 7 val. vakaro. Staliukus prašoma užsisakyti kiek galima anksčiau pas vicepirmininką Ramūną Buntiną, 3440 W. 64 Pl. Tel. PR 8-4282.

Dail. Vladas Vaičiaitis su žmona jo dailės darbų parodos atidaryme gruodžio 10 d. Chicagoje Čiurkionio galerijoje. Paroda, kurioje buvo išstatyta 50 kurinių, rengė ir globojo jurbarkiečių komitetas.

Cicero Life laikraštis pirmam puslapi talpina nuotrauką iš Lietuvių televizijos sukaktuvinio baltiaus. Joje matyti lietuvių respublikonų lygos pirm. Kazimieras Oksas, PLB pirm. inž. Br. Nainys ir JAV kongreso narys John Fary (R. — 5 distr.). Taip pat įdėta ir vakarui vadovavusio dr. F. Kauno nuotrauka. Fotografija Cicero Life redaktoriaus Sean O'Gara, kuris labai dažnai savo redaguojamame laikraštyje parašo apie lietuvius. Cicero Life yra apie 30 psl., eina tris kartus per savaitę.

Dolie Bagdonaitė ir **Debbie Dybaitė** dalyvauja Curie aukštesnės mokyklos muzikinio veikalo "Guys and Dolls" pastatyme.

Vienybė, 1977 m. sausio 21 d.

Eglė Juodvalkytė, studijavusi Illinois universitete, Carbondale, Illinois, pakviesta dirbti Liberty Radio lietuvių skyriuje, Miuncheno mieste. Ji įsijungė į Vokietijos lietuvių veiklą.

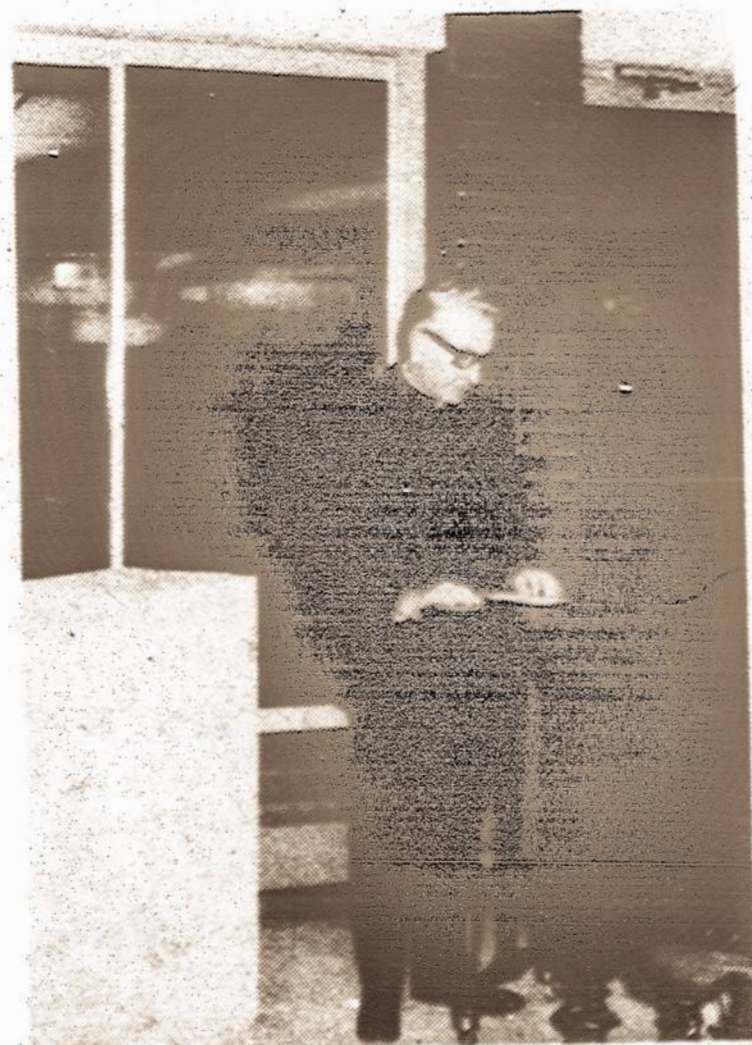
A. Baliūnas, **K. G. Oksas**, **S. Balzekas**, **M. Stakėnas** ir **R. Wertelka** išrinkti Illinois Lietuvių Prekybos Rūmų direktoriais.

Kazė Brazdžionytė praplėtė savo lietuviškas "Lietuvių Aidių" radijo programas. Be penktadienių programos, kuri prasideda 9:30 val. vak. iš WOPA stoties Oak Parke, sausio 23 d. 9:30 val. ryto prasidėjo sekmadieninės programos iš WJOB 1230 AM stoties, Hammond, Ind. Ši stotis girdima Illinois ir Indianos valstijose. Į programos darbuotojus įsijungė teisininkas **Pranas Šulas**, Chicagos Lietuvių Socialinio klubo pirmininkas ir knygos "Kaip sudaromi testamentai" autorius.

Margučio radijo programos atnaujinamos sausio 24 d., pirmadienį. Bus transliuojama kasdien 7-8 v. ryta, išskyrus šeštadienius ir sekmadienius. Stotis WNIB 97.1.

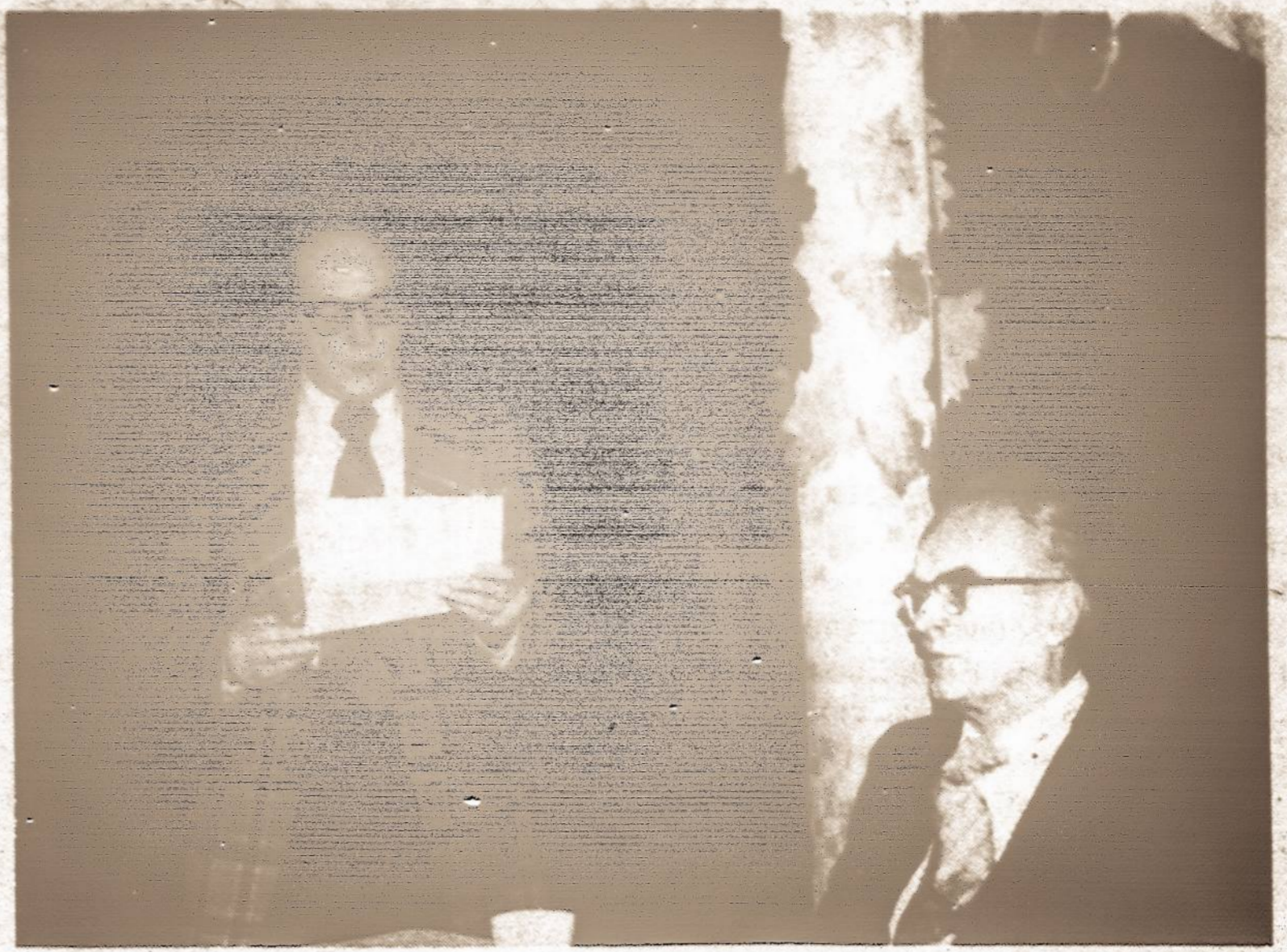
Milda Kupcikevičiūtė pavyzdinai atstovavo Ethnic Family and Community Service (lietuvių studentų organizacijai) Cook apskrities švietimo taryboje, sausio 11 d. Bismarck viešbutyje. Milda įtikinamai įrodinėjo, kad kai kuriose amerikiečių aukštesnėse ar pradžios mokyklose, ten, kur gyvena daugiau lietuvių, reikalingas lietuvių kultūros ar kalbos dėstymas.

William Balswick — Balsevičius, buvęs policijos kapitonas, anksčiau pasižymėjęs visuomenininkas, buvo plačiau aprašytas Southwest News Herald laikraštyje. Įdėta ir jo nuotrauka, kurioje matyti Balswick bepiešias paveikslą. Jis dabar yra 82 m. amžiaus gyvena 8924 So. Whipple St. ir laiką leidžia tapydamas paveikslus.

Dienraščio Draugo moderatorius kun. Pr. Garšva, MIC. kalba atidarant dail. **Vlado Vaičiaitis** meno parodą Chicagoje. Šia paroda buvo užbaigtas 1976 metų dailės parodų ciklas Čiurkionio galerijoje.

Ed. Šulaičio nuotraukos

Dr. Petras Kisieliū, Ateitininkų Federacijos vadovas, kalba Cicero atkūringinyje šv. Antano parap. salėje. Šalia jo sėdi dienraščio **Draugo** tarnautojas **Gediminas Bučmys**.
Ed. Šulaičio nuotrauka

LANKĖSI ĮDOMI VIEŠNIA

Dr. V. Sruogienė gruodžio 11 d. lankėsi Kr. Donelaičio aukštesniojoje mokykloje. Sruogienės Lietuvos istorijos vadovėli vartoja 8-oji klasė. Su istorijos mokytoja **Br. Stravinskienės** pagalba visa aštuntoji klasė išgijo dr. Sruogienės knygą Lietuvos Steigiamasis Seimas. Klasėje šiais mokslo metais yra 40 mokinių.

Dr. V. Sruogienė trumpai papasakojo apie Steigiamąjį Seimą, kaip lietuviai, išnaudodami tarptautinę padėtį, siekė nepriklausomybės. Dvi okupacijos buvo nuvarginusios Lietuvą. Gyventojai skurdo. Lietuva ir kitos pavergtos tautos reikalavo nepriklausomybės. 1920 kovo 13-16 d. prez. Smetona paskelbė Steigiamojo Seimo rinkimų dienomis. Įvairių partijų kandidatai važinėjo po kaimus, sakė kalbas, atsisotė ant statinių, todėl ir gavo "bačkininkų" vardą. Rinkimai buvo tvarkingi ir demokratiški. Buvo išrinkta 112 atstovų.

1920 gegužės 15 Kaune susirinko atstovai. "Tą dieną dangus buvo apsiniaukęs, lijo, žydėjo alyvos," rašo Vaižgantas. Atstovų tarpe buvo ir moterų: **G. Petkevičaitė** (pirmininkė) ir **Ona Muraškaitė** (sekretorė). Mūsų viešnia **dr. V. Sruogienė** dalyvavo Steigiamajame Seime kaip korespondentė.

Po trumpos paskaitėlės **dr. V. Sruogienė** supažindino su savo knyga Lietuvos Steigiamasis Seimas.

Lietuvių Prekybos rūmų susirinkimas įvyko sausio 12 d. Dariaus ir Girėno posto salėje. Susirinkimą pravedė pirm. **Juozas Bacevičius**, sekretoriavo **Bruno Gramontas**. Pranešimus padarė: **J. Bacevičius**, **B. Gramontas**, **A. Baliūnas**, **B. Klemka**, **St. Balzekas**, **J. Evans**, **C. Oksas**, **V. Samoška**, **T. Kuraš** ir kiti. Direktoriais dvejų metų terminei išrinkti: **A. Baliūnas**, **C. G. Oksas**, **St. Balzekas**, **Mind. Stakėnas** ir **R. Wertelka**.

Inž. Val. Radys išrinktas Beverly Shores Lietuvių klubo pirmininku, inž. **Leonas Nekus** — vicepirm., **Rūta Arbienė** — sekr., **Meilutė Rulienė** — išd., **Vytautas Kasniūnas** — korespondentas. Klube yra virš 70 narių.

LIETUVIAI PAGERBS MILIJONIERIŲ

Balzeko Lietuvių kultūros muziejus žymiausių šių metų žmogumi išrinko milijonierių **W. Clement Stone**, kuris bus pagerbtas bankiete **Ambassador West** viešbutyje, 1300 N. State Parkway, Chicagoje, kovo 27 d. **Stone**, 74 m., yra **Combined** apdraudos bendrovės pirmininkas. Bankieto pirmininkas — **J. Mankus**. Jo ir **Cl. Stone** nuotrauką įsidėjo **Southwest News-Herald**.

Lina Jonynaitė, 17 m., **Irenos** ir inž. **Vytenio Jonyno** duktė, buvo išrinkta **Chesterton** aukštesnės mokyklos mokslo ir grožio karalaite. Toje mokykloje **Lina** yra vienintelė lietuvaitė, gabi mokinė, mėgiama mokytojų ir mokslo draugų. Paveldėjusi iš mąmytės aktorės **Irenos** vaidybių gabumų, reiškiasi ir įvairiuose meniškuose parengimuose. Yra baigusi lituanistinę mokyklą ir deklamacijomis bei vaidyba dalyvauja įvairiuose minėjimuose.

Senosios išeivijos lietuvis dailininkas **Mikas Silėikis** kalba dail. **VI. Vaitiekūno** parodos atidaryme Chicagoje. Nežiūrint senovo amžiaus (gimęs 1893 m.) dailininkas tebedirba Naujųjų spaustuvėje.

Jaunuoliams, stokojantiems lėšų studijuoti aukštosiose savo šalių mokyklose, siūlome stoti į Vilniaus Valstybinį universitetą.

P. Petronis
"Tėviškės" d-jos pirmininkas

Ryšiai

Vienas centrinių degančių klausimų nekomunistinei išeivijai yra ryšių su tėvyne klausimas. Ar jie naudingi tik dabartinei Lietuvos santvarkai? Kaip toli galima juos plėtoti, netalkininkaujant okupantui? Kokia iš jų nauda pavergtosiems ir pabėgusiems? Ar gali jie padėti pratęsti lietuvių užsienyje? Tai vis to paties centrinio klausimo aspektai. Dėl teisingo atsakymo tautiečiai vos neina ant peilių. Tuo tarpu patys ryšiai vis plečiasi ir kiekybiškai ir kokybiškai.

Prasidėjo nuo laiškų ir siuntinių, vieno kito apsilankymu tai šiaip, tai anapus vandenyno. O štai dabar jau ištisos menininkų grupės čia atvyksta ir demonstruoja savo meną. Net lituanistinių mokyklų jaunimas rengia ekskursijas į Lietuvą. Nebegalima išivaizduoti lietuviškų radijo programų be plokštelių iš Lietuvos, lietuviškos spaudos be įvairių ištraukų iš tenyksių raštų, lietuvių inteligento be knygu ir periodinės spaudos iš tėvynės.

Kai dėl šios kultūrinės ofenzyvos planuotojų Lietuvoje, tai jie linke tuos ryšius dar labiau plėsti. Štai ryšiams skirtos "Tėviškės" draugijos pirmininkas Pranas Petronis Naujų metų proga išdėstė naujas galimybes. Jis spaudoje pareiškė:

Kvietimas

— Kad pajustum tėvų žemės dvasią, susipažintum su tautiečių gyvenimu, jų ekonomiais ir kultūriniais pasiekimais, visų geriausia asmeniškai pabuvoti tėviškėje, pažvelgti į jos žmonių kūrybinio darbo rezultatus, pasikalbėti su žmonėmis apie dabartį ir ateities perspektyvas. Todėl mes už dažnesnes mūsų tautiečių iš užsienio keliones į Tarybų Lietuvą. Mokyklinio amžiaus jaunimui siūlome atostogų metu susiburti į grupes ir organizuotai aplankyti tėvų žemę. Tokioms grupėms visokeriopai padėsime pagilinti lietuvių kalbos žinias, susipažinti su Tarybų Lietuvos jaunimo gyvenimu. Studentams ir baigusiesiems studijas siūlome atvykti į šešių savaičių lituanistinius kursus prie Vilniaus universiteto. Čia jie galės pasitobulinti lietuviškai kalbėti, susipažinti su lietuviška kultūra, mokslu ir menu.

Toliau Petronis kvietė jaunimą vykti į Lietuvą studijuoti bendrų dalykų, pasiruošti specialybei. Tokie studentai būsią aprūpinti stipendija ir bendrabučiu. Visiems kitiems negalintiems nuvykti į Lietuvą, jis siūlo knygu, kino filmų,

Vienybė, 1977 m. sausio 21 d.

Nelaisime pražūti...

plokštelių, meno kūrinių reprodukcijų ir fotografijų rinkinių.

Pasiūlymas be gaio rimtas. Atrodo, kad dabartiniai Lietuvos viešpatys linke jaunimui daug plačiau praverti Geležinės uždangos duris, negu senimui. Ir reikia tikėtis, kad jaunimas šia galimybe pasinaudos plačiau, negu seniai — lietuvišbės labai.

Tuo tarpu žymiai išaugusį lietuvių kultūrinį lygį tėvynėje rodo kad ir periodinės spaudos tiražai. Ten yra 12 leidinių, kurie jau peržengė 100 tūkstančių ribą. Tai Tarybinė moteris (471,155), Valstiečių laikraštis (291,276), Tiesa (257,400), Kalba Vilnius (216,041), Komjaunimo tiesa (205,817), Mokslas ir gyvenimas (189,189), Genys (187,040), Lietuvos pionierius (174,724), Jaunimo Svyturys (114,865), Šluota (105,140) ir Socialistinė teisė (100,985).

Žiema

Bendros klimato tendencijos Lietuvoje ir tokioje Chicagoje yra panašios. Kai vienur sausra, tai ir kitur; kai vienur šaltis ir sniegas, tai ir kitur. Tik gal sniego Lietuvoje keliais coliais daugiau, temperatūra keliais laipsniais žemesnė.

Paskutinėje gruodžio pusėje Lietuvoje buvo nuo trijų iki 15 colių sniego, daugiausia pajūryje ir Lazdijuose. Gruodžio 28-tosios naktį temperatūra Ukmergėje nukrito iki 13 laipsnių Farenhaito žemiau nulio. Sausis Lietuvoje, kaip ir Amerikoje, yra šalčiausias metų mėnuo. Temperatūra ten gali nukristi net iki 40 F laipsnių žemiau nulio, kas, pvz., atsitiko 1956 m. Bet tai reta, nes 1971-1975 m. žiemos buvo daug šiltesnės. 1972 m. pietinėje Lietuvos dalyje žiemą net buvo pradėję žydėti žibutės.

Naujų metų išvakarėse į Lietuvos fauną įsijungė nauja gyvūnų rūšis — muflonai. Vilniaus-Kauno autostrados keliautojai nenorėjo tikėti savo akimis, kai jie pamatė nematytus rusvus, kresnus didžiuragius gyvulius ant trumpų kojų. Ju maždaug 20 atgabeno iš pietinės Ukrainos ir apgyvendino miškuose prie Elektrėnų. Tai patys naujausi kolonistai, kurie, reikia tikėtis, bus naudingesni už dvikojus atvykėlius. Tikroji muflonų gimtinė yra Korsikos ir Sardinijos salų kalnai Viduržemio jūroje.

Po karo Lietuvos miškuose įsiveisė taip vadinami Usurijos šunys, kurie atkeliavo iš Azijos. Vandenyse bandoma įvesti šamus. Tai amerikoniškoms katžuvėms gimininga žuvis.

Paukščiai

Jau nuo 1969 m. Lietuvoje uždrausta medžioti plėšriuosius paukščius, kuriems grėsė išnykimas. Kenkia jiems ir įvairios cheminės medžiagos, naudojamos prieš laukų ir miškų kenkėjus. Smarkiai praretėjo vanagų, pelėdų, sakalų ir žuvininkų šeimos.

Plėšrieji paukščiai minta mažaisiais graužikais ir tokiu būdu apsaugo derlių nuo kenkėjų.

Daug geresnė naminių paukščių ateitis. Stai, pvz., anti augina 19 žuvininkystės ūkių ir septyni kolūkiai. Per metus išauginama daugiau kaip keturi milijonai ančių. Siame darbe pasižymi Pavėžupio, Salčininkų, Pasruojo, Padiėvyčio, Drevernos, Bubių ir Arnionių žuvininkystės ūkiai.

Iki šiol anti augina prie karpų tvenkinių, bet ateityje norima pastatyti nors vieną stambų pramoninį antienos gamybos paukštyną. Veislei pagerinti neseniai į Arnionių ir Drevernos ūkius atvežta angliš-

kos Ceri Veli firmos ančiukų ir ančių kiaušinių.

Su antimis artimai susijusios tvenkinių ir vandens problemos. Galinga technika padeda Lietuvoje įrengti kasmet vidutiniškai po 24 tvenkinius, kurie tarnauja ne tik žuvis ir paukščiams, bet ir laukams drėkinti bei žmonių laisvalaikiui.

Nors bendrai Lietuvoje vandens netrūksta, bet kai kuriuose miestuose vasarą jo neužtenka. Pusę viso vandens sunaudoja pramonė.

Elektra

Žmogui reikia ne tik vandens, bet ir elektros šiais laikais. Lietuvos elektrinės turi maždaug 10 milijardų (Am. bilijonų) kilovatvalandžių metinį pajėgumą. Vienam žmogui tenka maždaug 3,000 kilovatvalandžių elektros energijos per metus. Tai maždaug trečdalis energijos, tenkančios vienam žmogui Amerikoje.

Prieš pat Kalėdas pilnu pajėgumu pradėjo veikti Kauno šiluminė elektrinė. Po dvejų metų bus pastatyta panaši elektrinė Mažeikiuose, o dar vėliau Vilniuje. Prie Kaišiadorių, dešiniajame Kauno marių krante, planuojama įrengti hidroakumuliacinė elektrinė. Jau anksčiau čia buvo rašyta, kad Rytų Lietuvoje statoma atominė elektrinė.

Sios srities darbininkams paminėti gruodžio 22-ą buvo atšvęsta Energetikų diena

Lėktuvai

Gal niekas Lietuvoje po karo taip smarkiai neišaugo, kaip transportas. Stai vien lėktuvais iš Vilniaus galima skristi į septynis kitus Lietuvos miestus ir į 53 Tarybų S-gos aerouostus. Trumpiems reisams naudojami AN-2, AN-24 ir JAK-40 tipo lėktuvai, o ilgiesiems TU 124 ir TU-134.

Į Maskvą kasdien yra net penki skridimai. Jie trunka vieną valandą ir 10 minučių. Bilieto kaina į vieną galą — 16 rublių. Skrendama taip pat į Archangelską, Baku, Volgogradą (buvusi Stalingradą), Voronežą, Vorosilovgradą, Gorkį, Dnepropetrovską, Donecką, Jerevaną, Zaporozę, Kijevą, Krasnodarą, Kuibiševą, Leningradą, Lvovą, Mineralnyje Vody, Mogiliovą, Murmanską, Novosibirską, Odesą, Rygą, Rostovą, Sverdlovską, Simferopolį, Sočį, Taliną, Tbilisį, Čarkovą ir Celiabinską.

Tarp Lietuvos aerouostų, aptarnaujamų iš Vilniaus, yra Biržai, Druskininkai, Kaunas, Kupiškis, Palanga, Panevėžys ir Rokiškis. Daugiausia skridimų yra į Palangą-Klaipėdą. Siuos du miestus aptarnauja tarp judvieju esantis aerouostas. Kelionė, kuri kainuoja šešis ir pusę rublio, ir čia trunka valandą ir 10 minučių AN-24 lėktuvu.

Iš Vilniaus į Kauną galima nusikristi per 40 minučių už du rublius; iš Vilniaus į Panevėžį arba Rokiškį — maždaug per valandą — už 4 rublius.

Specialių leidimų kelionėms nereikia.

LITHUANIA IS THERE BUT IS NOT ADMITTED

By VYTAUTAS ŠIRVYDAS

To produce a comprehensive history of East Central Europe, the University of Washington Press projected eleven volumes of an introduction to the subject, edited by two of its history professors: Peter F. Sugar and Donald W. Treadgold. In a Foreword they stated: "The appropriateness of including the Finns, Estonians, Latvians, Lithuanians, Belorussians, and Ukrainians was considered, and it was decided not to attempt to cover them systematically, though they appear repeatedly in these books."

The limits of their East Central Europe were to be "The Eastern linguistic frontier of German — and Italian — speaking peoples on the west, and the political borders of Rus/Russia) the USSR on the east." Lithuanians, though not officially admitted into this geographical and historical concept of East Central Europe, are very much in it "non-systematically."

In fact, the editors of the not yet published Volume I of the series are a Ukrainian Omeljan Pritsak, a professor at Harvard and Marija Gimbutas of the University of California. A whole Volume IV by Andrzej Kaminski, of the Jagiella (Jagiellon) University at Cracow, is given to the theme "Lithuania and the Polish-Lithuanian Commonwealth, 1000-1795." Its date of publication is not announced.

No doubt, there is something on Lithuania in Volume VII by Yale professor Piotr S. Wandycz, published in 1974 and entitled "The Lands of Partitioned Poland, 1795-1918," which I have not seen yet. In Volume IX, "East Central Europe between Two Wars" by professor Joseph Rothschild of Columbia University, published in 1974 has a whole chapter devoted to "On the periphery of East Central Europe: the Baltic States" (pages 367-381). Lithuania is not admitted to East Central Europe but placed "on the periphery."

No doubt, there will be something on Lithuania in the forthcoming Volume X by professor Wayne S. Vucinich of the University of Wisconsin entitled "East Central Europe since 1939."

The hesitation to admit Lithuania into a concept of East Central Europe was already evident among scholars in 1957 when a series on "East Central Europe under the Communists" was being published by Praeger under the editorship of Robert F. Byrnes, a professor at the University of Indiana. At that time the excuse was that the editors could not find a suitable scholar of Baltic extraction to write on the subject, or any available fund of information.

The reluctance to admit Lithua-

nia into the geographical-historical concept of East Central Europe is well expressed by Professor Rothschild in his chapter on the Baltic States, which he, himself, places "on the periphery of East Central Europe." He says:

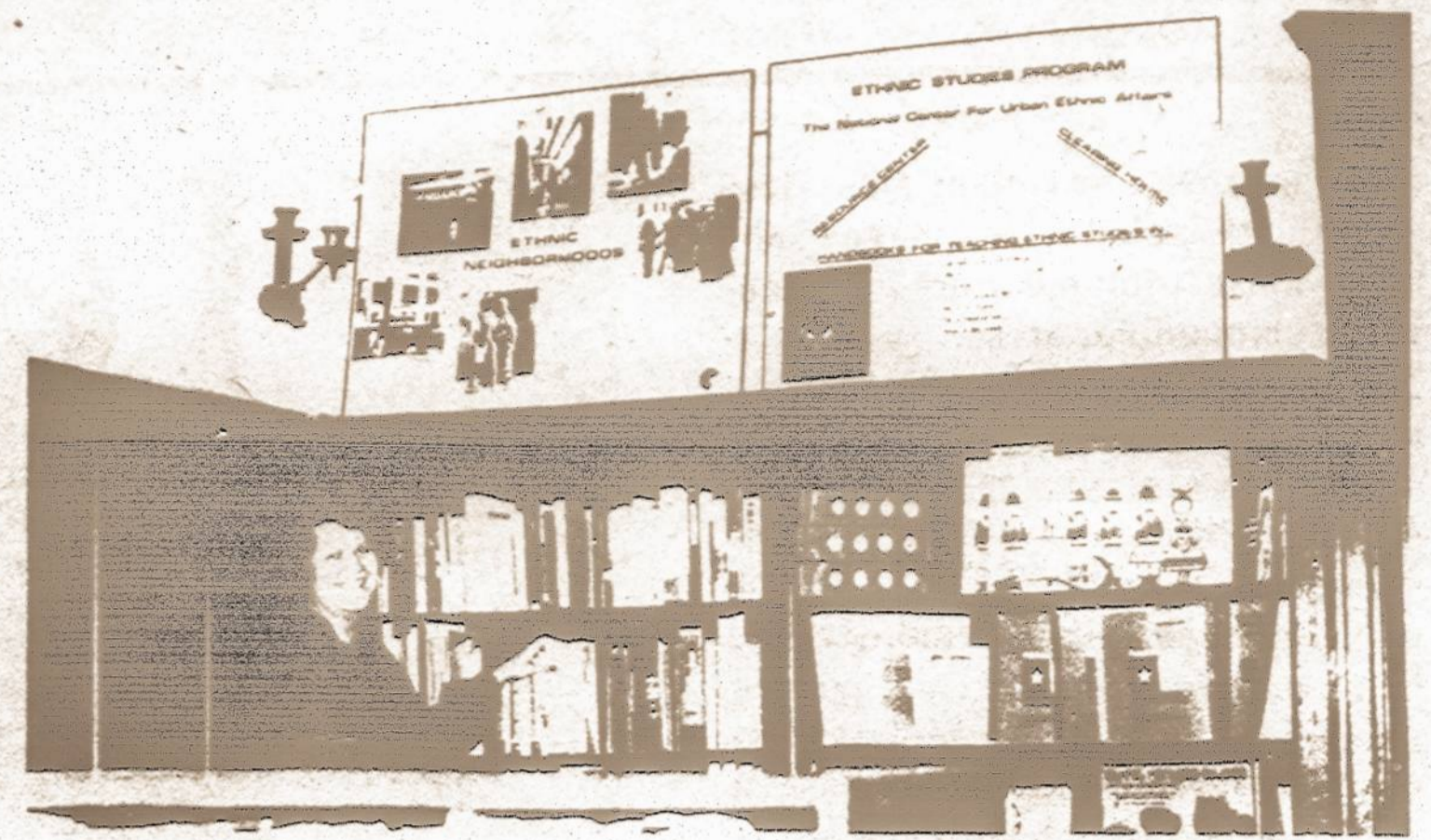
"One might question the inclusion of Estonia, Latvia, and Lithuania, whose brief period of independence did not survive World War II, in this book. Soviet writers and scholars, indeed, regard the Soviet Union's reabsorption of these three southern Baltic states in 1940 as constituent Socialist republics as final, and they tend to suspect and resent any discussion that locates these three countries within the system of interwar East Central Europe's independent nation-states. As far as they are concerned, these three countries' two decades of separation from Russia between 1920 and 1940 was an unnatural interlude, suitably closed with the Baltic littoral's reversion to its supposedly more appropriate destiny of integration with its Russian hinterland."

Professor Rothschild goes on to say:

"It is, indeed, correct that before World War I the nationalist movements of the Baltic peoples had originally called for autonomy within, not independence from, the Russian Empire and had only extended their goals to full independence during the war, under the stimuli of Russian collapse, German occupation, and final German defeat — three developments of world magnitude of which the Baltic peoples could take alert advantage but which had been beyond their power to cause or prevent. Thereafter, however, during the interwar period they had welcomed the status of independence and had thoroughly integrated their countries into the European statesystem and world economy. Their achievements and successes during their two decades of interwar sovereign independence render the inclusion of these three states in this book appropriate and even necessary."

He concludes:

"Though Europe is thus today poorer by these three states, and though the Kremlin has diluted their ethnic integrity by settling many Russians in them, yet they are still regarded within the Soviet Union — by their own people as well as by the Russian public — as a piece of 'Europe'. Though much of their native intelligentsia was deported into the Soviet interior in 1940, the experience and memories of the two interwar decades of independent statehood today sustain resistance to Russification, even by native Communist cadres, and oblige the authorities to tread with some care of local nationalistic sentiments."

Via Kuncaitis, Director of the NCUEA Resource Center.

RESOURCE CENTER ESTABLISHED AT NCUEA

The National Center for Urban Ethnic Affairs is developing a Resource Center which aims to "provide a wide range of sources and materials on neighborhoods and ethnicity," according to Violette Kuncaitis who is currently coordinating the development of the Resource Center.

The Resource Center will try to cover a multitude of subjects which will include such areas as housing, urban planning, drug abuse, social class, demographics, women's issues, health, employment, education, and neighborhood newspapers. One area that has received emphasis is that of ethnic studies which has been used by a variety of people who are interested in the area of intercultural education.

The Resource Center will serve NCUEA staff and consultants, associated neighborhood organizations, scholars, researchers and other associates.

One of the services that the Resource Center would like to offer will be The Federal Assistance Programs Retrieval System (FAPRS) which will help people to identify federal programs which might be responsive to the specific development needs of their communities. The programs are keyed to the Catalog of Federal Domestic Assistance. A loan service already

in operation with the ethnic studies collection will be expanded to other areas. The main function of the Resource Center will be to serve as an information gatherer and to establish an information interchange with neighborhoods and other sources.

Ms. Kuncaitis says that, "Since we would like to serve the neighborhoods as best as possible, we are looking forward to suggestions that you may have as to the functions and services you would like to see be developed in NCUEA's Resource Center. There is potential for great growth and with the help and direction of all, the Resource Center can become a very viable and important asset in the area of neighborhood studies." Please send your suggestions to Violette Kuncaitis at NCUEA.

Violette has been with the NCUEA staff since July, 1975. She had previously worked with the Department of Revenue in Florida and has done volunteer work with the Kent, Ohio, Day Care Center.

She received an Associate of Arts degree from Tallahassee Community College in Florida and holds a B.A. in Sociology from Kent State University in Ohio.

NCUEA
1521 16th Street, N.W.
Washington, D.C. 20036

JANINA DEGUTYĖ

THE EARTH AND THE PEOPLE

You are for us a loaf of wholesome bread,
A sky-blue well of ever-flowing life,
A shelter made of birch or cypress logwood,
Both mother and a child to us you are.
And we so often kiss and curse you,
We are so pitiful and merciless to you...
We are your sands, your soul and body
Distinctly marked by our twentieth century.
We are your living joy and sorrow,
We are your honour and disgrace...
Enveloped in an apple-blossom veil
Or laden with a load of bread and honey
You still fly on towards the reachless Sun,
...And you remain to us a mystery
Too far for you, but not for us —
your sands, your restless soul...
and an eternal song...

Translated by L. PAZUSIS

Vienybė, January 21, 1977

Vienybės namuose Brooklyne ir apylinkėse pabuvojus

EDWARDAS ŠULAITIS

Praėjusį kartą rašydamas, buvau ilgiau apsisojęs ties Vienybės 90 metų sukaktuviniu bankietu. Tačiau tas bankietas ar, geriau pasakius, minėjimas buvo toks platus, jog nepamirėjau kelių svarbesnių taškų, kurie dar ir šiandien atklysta ir priverčia širdį stipriai suplakti.

Vienu tokių punktų prisimenu poeto redaktoriaus Juozo Tysliavos kalbą, pasakytą Vienybės deimantiename minėjime ir pademonstruotą iš magnetofono juostos. Gal ne visi minėjimo dalyviai viską gerai galėjo suprasti, nes dėl techniškų kliūčių ši kartą girdimumas buvo gana prastas, tai norisi priminti vieną tos kalbos vietą, kurioje Tysliava paabrėžė:

“Jeigu mes dūsaujame, kaip išlaisvinti Lietuvą, o tuo pačiu kartu mes su savo vaikais — su dukromis, su savo sūnumis jau nebegalim susikalbėti lietuviškai, kaip mes galim svajoti apie pačios Lietuvos išlaisvinimą?”

Taip pat jaudinantis momentas buvo, kuomet to paties poeto sūnus — Juozas Natangas Tysliava, kuris šiandien yra Vienybės leidėjas, įteikė gėlių buketą buvusio Vienybės redaktoriaus Petro Mikolainio našlei Ievai. Ši moteris, kuri, kaip dabartinis Vienybės redaktorius ir minėjimo vedėjas Jonas Valaitis ją pristatė, mini “93 metų jaunystę,” atėjusi prie mikrofono pakalbėjo gražiau, negu daugumas jaunų žmonių.

Taip pat atmintin įstrigo ir Vienybės “dvasios vado” (taip jis buvo pristatytas programos vedėjo Vytauto Širvydo kalba, kurią visi vienybiečiai galėjo pasiskaityti 1976 m. Nr. 21. Jo paskaita nors ir kondensuota, nubrėžė Vienybės 90 metų kelią, paminint visa, kas lietuviams yra svarbiausia. Jis išskėlė faktą, jog turi būti brangus kiekvienas lietuvis, sakydamas:

“Kai italas ar vokiečiai apsigyvena Amerikoje, sudaro mišrią šeimą, išpilietina ir suamerikonėja, nuostolis jų tautoms nedidelis. Mažai lietuvių tautai kiekvienas jos narys brangus, nes kiekvienas nutrūpėjimas yra neužpildomas nuostolis.”

Mano nuomone, šią kalbą turėtų persispausdinti kiekvienas lietuviškas laikraštis išėjimo, kuriam tebėra dar brangūs lietuviški idealai. Tačiau tenka abejoti, ar kuris iš jų turės drąsos tai padaryti.

Sioj vietoje su malonumu noriu konstatuoti faktą, jog platų reportažą apie Vienybės minėjimą su kalbų ištraukomis radijo bangomis po platumų pasaulį, o svarbiausia į tėvynę Lietuvą, pasiuntė Amerikos Balsas.

Buvo miela minėjime matyti ir du žymiuosius New Yorko lietuvius dailininkus Vytautą Jonyną ir Kazimierą Žoromskį (beje, jie taip pat gerai yra pažįstami ir daugeliui chicagiečių), kurie čia neatvyko tuščiomis — padovanojo po gražų kūrinių Vienybės loterijai. Taip pat malonu buvo sėdėti kartu prie vieno stalo su dr. Jonu Lenkaičiu, kuris daug pasitaravo New Yorko bei apylinkių lietuviams, surengdamas Ankstyvosios išėjimo spaudos bei kultūros parodą.

Vienybė, 1977 m. sausio 21 d.

Vienybės bendradarbis Vytautas Zalatorius iš Chicagos New Yorko miesto centre su Kalėdų seneliu.
E. Šulaičio nuotrauka

Daugiausia New Yorke viešėjimo valandų teko praleisti po Vienybės stogu — Vienybės “pilyje” ant kalno, į kurį poetas Tysliava nekartą kopdamas man sakydavo, jog tą pastatą reikėtų žemyn nukelti, kad vaikščiojant širdis ne taip smarkiai šokinėtų.

Čia kolegos Almaus Šalčiaus iš aerodromo atvežti, turėjome progą patirti apie Vienybės pagrindinių žmonių kasdienybę, kuri, žinoma, nėra jau tokia maloni ir vien tik gražiomis spalvomis nutapyta, kaip iš toliau galėtų atrodyti.

Ir čia iš arti teko patirti, kaip keturi žmonės įstengia ne tik Vienybę, bet ir Tėvynę suredaguoti ir surinkti, parengti spaustuvei ir dar kitus keturis laikraščius pagaminti. Tai yra didžiulis ir atsakingas darbas, dažnai net kvepiantis ne pelnu, bet nuostoliu. Kas gi atsitinka, kuomet “susinaravija” kompiuteris, kuris yra taip išpaikintas, jog jam reikia tam tikros temperatūros, drėgmės ir kitų poniškų plonybių. Kiek gi tada nervinimosi ir lakstymo, nes su daugeliu laikraščių pasirašyta sutartis ir juos truks — laikys reikia laiku atiduoti spaudai. Tad dažnai pasitaiko, kuomet tokios bėdos užpuola, Vienybę reikia suvėlinti, nes, praradus pajamas iš kitų laikraščių, tikrai nebūtų galimybių Vienybę leisti.

Vienybės darbuotojai dažnai turi dirbti ilgas valandas, kad galėtų apsiimtus darbus atlikti, o laisvalaikį dar ir pačiai Vienybei paskirti. Tai vienintelis laikraštis išėjimo, kuris, neturėdamas politinės ar religinės grupės užnugario, vien tik mažos grupelės idealistų užsispyrimu, pasiekia dienos šviesą.

Teško patirti, jog vienu didžiųjų laikraščio priešų pasidarė Amerikos paštas, kuris, aišku, nevien tik Vienybę liečia. Kartais užtrunka net 2 ar daugiau savaitių, iki Vienybė iš Brooklyno pasiekia Chicago, kai tuo tarpu anksčiau pakakdavo dviejų dienų. Atrodo, kad, kylant modernizacijai ir ypatingai pašto kainoms, patarnavimas vyksta atvirkščia proporcija. Ir tenka tik klausiti — kur visa tai nueis?

Vienybės leidėją Valeriją Tysliavienę atvykę radome su šimtais laiškų “bekovojančią.” Vienuose — sveikinimai su aukomis, kituose — loterijos bilietai šaknelės, dar kituose — įvairi informacija spaudai ir dar bala žino kas. O reikia viską peržiūrėti, sudėlioti į vietas, surūšiuoti. Dažnai skamba telefonas — tautiečiai teiraujasi bankieto ar laikraščio klausimais. Na, ir mudu su Zalatoriumi ir Šalčiumi į tą sukūrį įsiveržėme. Gaila, kad mes, į tą rugiapiūtę atvykę, negalėjome daug konkrečiai pagelbėti, nes mū-

sų dalgiai tam darbui nebuvo pritaikinti.

Vietoje padėję dirbantiesiems, dar juos nuo tiesioginio darbo atitraukėme. Tuoju kilo mintis, jog išalkusius reikia pavalgdyti, tad čia į darbą šoko Jonas Valaitis, kuris ne vien tik redakciniais ar gražbylyste pasižymi, bet ir kulinarijoje sugebėjimų turi. Tuoju ant stalo atsirado tirštos daržovių sriubos, kuriai net vardą sunku sugalvoti, na, ir sultingas steikas, o prie to ir alaus — net visai neprasto — vokiško.

Bevalgydamas galvojau, kaip gi būtų gera, kad Jonui ir tam kukliam Vienybės štabui nereikėtų rūpintis ne tik svečių priiminėjimu, bet ir bendrai — namų apyvokos reikalais, kad, atidurbus 8 valandas, būtų galima eiti namo ir užmiršti apie viską. Kaip būtų gera, kad, norint Vienybę leisti, nereikėtų dirbti prie kitų 5 laikraščių, nes tos pajamos yra būtinos Vienybės egzistencijai.

Aš manau, kad, jeigu tą Vienybės padėtį pamatytų jos skaitytojai, tai jie tikriausiai vietoj nepasitenkinimo, kad laikraštis nelaiku juos pasiekia, tuoj jo leidėjams aukų prisiųstų.

Jeigu šios mano eilutės bent mažos Vienybės skaitytojų dalies širdį pasieks, arba tikriau pasakius — atkreips jų dėmesį — jausiu, kad mano rašymas nenuėjo veltui.

Bus daugiau

SVEIKINIMAI IR AUKOS

Gerbiamas p. Vienybės senior Editor Širvydai,

Dėkoju Tamstai už manęs prisiminimą “Vienybės” devyniasdešimts metų sukakties proga.

Mano “akys mažos”, bet širdis didelė, siunčiu Vienybei palaikyti kuklią auką.

Mano akys visai silpnėja senatvėje, nes jau 83 sukakau, tad kaip jaučiu, trumpai teks visai nuo skaitymo susilaikyti. Be to, turiu sužalotą ir ranką, pats rašyti negaliu, nes ranka nedirba. Man laiškus rašo mano prietelis Liet. Kar. Kavalerijos Majoras Bronius Bajerčius.

Kad nepamanytum Tamsta, kad mano auka yra nedidelė, tad primenu, kad gyvenu iš man valdžios skiriamos mažos pensijos, ir jeigu ne mano labai gera dukra, kuri mane ne tik globoja, bet ir materialiai palaiko, negalėčiau taip gražiai apsirengti, kaip kaip išsigaliu, bet pragyvenimas būtų sunkus, tad toji mano auka, man nėra maža. Priimkit ir skaitykit, kad ji yra nuoširdi.

Su pagarba:

Felix A. Zaleckas
Buęs Dzimdzi Dzimdzi šoferis

Gerbiamieji:

Noriu prisidėti pagerbti seniausią lietuvių laikraštį pasaulyje jo 90 metų sukakties proga. Tegyvuoja ji, išengdama į 91-uosius metus, daug daug metų!

Šia proga, noriu užsisakyti Vienybę. Prisiunčiu čeki \$17.00 sumai už prenumeratą metams, o likusi dalis tebūna mano laikraščiu.

Su pagarba
Anthony J. Radzevich
Amsterdam, N. Y.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

LITUANICA ŽAIDŽIA SALĖS PIRMENYBĖSE

Sausio 7 d. Chicagos Lituanicos (amerikiečių tarpe žinoma Liths vardu) futbolininkai pradėjo žaidimus salės (Indoor Soccer) pirmenybėse. Pirmose rungtynėse Lituania rungtyniavo su Adrijos futbolininkais ir sužaidė lygiomis. Žaidimai vyksta Chicago Avenue Armory patalpose, 234 E. Chicago Ave.

Pirmenybėse dalyvauja 16 komandų. Jos suskirstytos į dvi divizijas — major ir pirma. Liths komanda žais pirmoje divizijoje. Salėje žaidžiama po 30 minučių su septyniais žaidėjais komandoje. Pirmenybės tęsis 7 penktadienius. Kiekvieną penktadienio vakarą bus 8 rungtynės. Liths komandą atstovaus D. Brondonisio, A. Krygeris, B. Frame, H. Jenigas Jun., V. Pikšrys, J. Ringus, Fields ir vėliau bus bandyta pora jaunių.

DANUTĖS VALAITYTĖS NAUJI LAIMĖJIMAI

Neperseniausiai laimėjusi dviejų distancijų varžybose dvi pirmas vietas Kanados pirmenybėse, o kiek vėliau Springbank tarptautinėse 4.5 mylios lenktynėse sutriuškinusi rekordą ir aplenkusi žymesnes ilgų distancijų pasaulio bėgikės, Danutė Valaitytė pasipuošė nauju laimėjimu. Neseniai įvykusiose Halifax mieste Kanados lauko bėgimo (cross country) 5 km. pirmenybėse Danutė vėl nuskyne puikią pergalę, palikdama antrąją S. Beach iš Toronto net už 200 m.

A. MISEVIČIUS PASIŽYMI

Krepšininkas A. Misevičius, kuris yra atstovavęs Brooklyno Lietuvių Atletų Klubui komandai, dabar yra pagrindinis Providence universiteto rinktinės žaidėjas. Jo nuopelnu neseniai šis universitetas nugalėjo Michiganą 81:80 (po dviejų pratėsimų), kuris yra laikoma geriausia šiuo metu komanda Amerikoje. Misevičius čia pelnė 16 taškų. Kitame susitikime Providence įveikė Seton Hall Universitetą 78:74. Misevičius šį kartą surinko 12 taškų.

GERIAUSIEJI 1976-AISIAIS

Sporto laikraščio skaitytojai kasmet renka geriausių Lietuvos sportininkų dešimtuką. Siemet tradicinėje anketoje geriausia respublikos sportininke išrinkta krepšininkė, TSRS nusipelnusi sporto meistrė Angelė Rupšienė. Be jos, dešimtuose įrašytos dar šeši olimpiečių pavardės. Štai jie, geriausieji 1976-aisiais:

1. A. Rupšienė, 2. A. Juozaitis, 3. A. Cesaitytė, 4. V. Butkus, 5. G. Ramoškienė, 6. S. Brundza, 7. E. Kaminskaitė, 8. K. Koženkova, 9. A. Songaila, 10. V. Sulskytė.

ČEMPIONAI IR PRIZININKAI

Pabaltijo karinės apygardos bokso pirmenybėse Rygoje sėkmingai pasirodė Lietuvos atstovai. Čempionų vardus iškovojo J. Vaikšna-

ras (puslengvis svoris) ir pussunkiasvoris V. Oleinikas.

Sidabro medaliais apdovanoti A. Sokolovas (II pusvidutinis svoris), H. Gustaitis (I vidutinis svoris), A. Lazovskis (II vidutinis svoris) ir R. Pranckevičius (pussunkis svoris).

VINIETĖS TSRS PIRMENYBĖSE

Tarybų Sąjungos moterų krepšinio čempionato pirmojo rato paskutinėse rungtynėse Taškente Vilniaus kibirkštietės pasiekė pergalę prieš Kievo "Dinamo" krepšininkes — 66:50.

Kibirkštietės antrajame ture patyrė du pralaimėjimus — Taškeno KKI ir Maskvos srities "Spartako" krepšininkėms. Netikėtas buvo vilniečių pralaimėjimas taškentietėms, o šiaip 8 taškai iš 12 galimų pirmajame rate — neblogas rezultatas. Be pralaimėjimų pirmąjį ratą baigė Rygos TTT komanda.

Visoms komandoms sužaidus po 12 susitikimų, turnyrinė moterų krepšinio čempionato lentelė atrodo taip (vieta, komandos pavadinimas, taškai):

1. Rygos III.....12
2. Maskvos "Dinamo".....11
3. Maskvos sr. "Spartakas".....10
4. Vilniaus "Kibirkštis".....8
5. Sverdlovsko "Uralmašas".....7
6. Leningrado "Spartakas".....7
7. CASK.....5
8. Alma Atos. "Universitetas".....5
9. Penzos "Spartakas".....5
10. Taškento KKI.....4
11. Maskvos "Serp i molot".....3
12. Kijevo "Dinamo".....1
13. Novosibirsko "Dinamo".....0

Antrojo rato kovas Vilniaus kibirkštietės pradės Cernovcuose sekančių metų sausio 25 dieną.

RENGINIAI CHICAGOJE

— Lietuvių Katalikų Religinė šalpa savo koncertą rengia vasario 6 d. 3 v. p. p. Marijos aukšt. mok. salėje. Programoje lietuvių tautinių šokių grupė Grandis, vad. I Smieliauskienės, mergaičių choras Audra, vad. E. Pakštaitės ir liaudies instrumentų kvintetas, vad. B. Pakšto.

Adrianos Jočytės liaudies ir estradinių dainų koncertas įvyks vasario 6 d., sekmad., 3 val. popiet Jaunimo centre. Adriana yra jauna pasižymėjusi Argentinos lietuvaitė, laimėjusi estradinių dainų konkursus. Jinai taip pat sužavėjo III-čiojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongreso dalyvius, dainuodama liaudies dainas. Ruošia Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga.

Amerikos Lietuvių Gydytojų sąjungos ir Chicagos Lietuvių slidininkų klubo bendra pavasarinė slidinėjimo išvyka įvyks kovo 19-26 d., 1977 m. Snowbird, Utah.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai, vedybiniai ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

ĮVAIRIOMS PROGOMS GELIŲ GAUSITE

ALICE'S FLOWER SHOP

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454. Vakare 835-4149

CIA RASITE NUOSIRDŲ LIETUVISKĄ PATARNAVIMĄ.

HAVEN REALTY

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, įgyjant apdraudos, federalinių ir valstybių; Income Tax; užpildymu, pirmumui piniginių perlaidų [Money Orders] ir įvairiausiai kitais reikalais, kreipkitės į

JOSEPH ANDRUSIS

87-09 Jamaica Ave.,

Woodhaven, NY 11421

Tel. VI 7-4477 — Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

WINTER GARDEN TAVERN

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALĖ VESTUVĖMS IR KITO-
KIOMS PRAMOGOMS. BE TO,
DUODAMI POLAIDOTUVINIAI
PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas
prieinama kaina.

Tel. EVergreen 2-6440

1883 MADISON STREET • BROOKLYN, N. Y. 11227

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos
ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS
VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Telefonas: Virginia 6-1800

MIRĖ RAŠYTOJAS ANTANAS TULYS

Sausio 15 d. St. Petersburg, Floridoje, mirė Amerikos lietuvių rašytojas vaistininkas Antanas Tulys. Tai buvo vienas labai retų tokio lygio šiame krašte subrendusių senosios emigracijos kūrėjų, kurie spausdino savo darbus anais laikais ir nepriklausomos Lietuvos spaudoje ir buvo susilaukę teigiamo vertinimo ir Amerikoje ir dabar Lietuvoje.

Antanas Tulys buvo gimęs 1898 m. balandžio 6 d. Seduvoje. Panevėžio apskr. Į Ameriką atvyko 1913 m. Čia nuo 1916 m. mokėsi Valparaiso, Ind., universitete, 1920-22 m. studijavo literatūrą, sociologiją, psichologiją, 1923 farmaciją, kurios mokslą baigė 1924 m.

Chicagoje 1927 m. buvo išgijęs nuosavą vaistinę, bet 1946 m. persikėlė į Floridą ir ten St. Petersburgo mieste laikė viešbutį.

Antanas Tulys 1921-22 m. redagavo Moksleivių Kelių, 1924-26 m. Bostone Sandarą. Jis savo noveles spausdino Lietuvoje Skaitymuose, Lietuvos Aido, Naujajame Žodyje, Židinyje ir Trečiame Fronte. Taip pat bendradarbiavo Amerikos lietuvių laikraščiuose, ypač Vienybėje.

Iš Antano Tulio kūrybos galime paminėti jo noveles. Aš bučiauvau tavo žmoną (1936 m. rinkinys gavo

Rašytojas Antanas Tulys

Lietuvoje Spaudos Fondo premija), 1956 m. išleistas Tūzų klubas. 1966 m. — Inicialai po tiltu. 1976 m. Lietuvoje išleistas novelių rinkinys Paskutinis pasimatymas. Be to, jis yra parašęs dramą Žingsniai (1925). Mūsų kelias (1928), Jau tik per sapną (1928), o taip pat išvertęs A. Stenbergo ir H. Ibseno veikalų.

JAV-se velionis paliko žmoną, o Lietuvoje seserį ir kitus gimines. Reiškiamie gilia užuojautą.

VIENYBEI MININT 90 M. SUKAKTĮ, A. TULYS
PRISIUNTE ŠI SVEIKINIMĄ SU \$100.00 AUKA

*Wishing you
continued success
in the future.*

*May I might survive
for years to come,
Antanas and Faustina
Tulys.*

MIRĖ A. GRİŠONAS — LIETUVOS ATSTOVAS PIETŲ AMERIKOJ

1977 sausio 1 mirė Anatolijus Grišonas, Lietuvos atstovas Pietų Amerikoje. Palaidotas sausio 2 Montevideo priemiesčio Cerro kapinėse. Laidotuvėse dalyvavo Apaštališkasis nuncijus, Urugvajaus užsienio reikalų ministerijos protokolo šefas, draugingų šalių atstovai ir gausus būrys vietinių lietuvių. Nuliūdime liko žmona Liucija.

A. Grišonas buvo gimęs 1902 liepos 9 Kijeve. Pirmą kartą su tėvais 1909 emigravo į Argentina, iš kur į Kijevą grįžo 1913. 1915-18 mokėsi vokiečių mažojoje dvasinėje seminarijoje Saratove. 1920 m. nuvykęs į Lietuvą, tarnavo įstaigoje ir kartu tęsė vidurinį ir muzikos mokslą. Klaipėdos konservatoriją baigė 1929 m. su muzikos mokytojo

Vienybė, January 21, 1977

laipsniu uoliai, dirbo lietuvių jaunimo organizacijose, režisavo operetes, dramų. 1934 m. Pasaulinio eucharistinio kongreso lietuvių sekcijai parašė himną.

Nuo 1930 m. tarnavo Lietuvos konsulate Buenos Aires. Konsulatui persiorganizavus į pasiuntinybę, 1932 paskirtas raštvedžiu, o 1939 konsulinio skyriaus vedėju. Pasiuntinybei persikėlus į Urugvajų, pakeltas į attache.

1959 m. Urugvajaus vyriausybė jam pripažino konsulo titulą. Po ministro dr. K. Grauzinio mirties paskirtas Lietuvos atstovu Urugvajuje charge d'affaires a. i. titulu ir tas pareigas ėjo nuo 1962 m. birželio 5. Lietuvos diplomatinio šefas S. Lozoraitis jam suteikė patarėjo titulą.

J. TYSLIAVA APIE RAŠYTOJĄ A. TULI

ZURNALĖ LIETUVA, 1940 M. LIEPOS MĖNESIS

Antano Tulio jubiliejus

Lygiai prieš dvidešimt metų Antanas Tulys pasirodė su savo apysakomis. Tokiu būdu sueina dvidešimt metų, kai Tulys pradėjo literatūrinę karjerą.

Antanas Tulys yra gimęs Lietuvoje, Seduvoje. Atvyko 1913 m., būdamas jaunas, kitaip tariant—laimingas. Jis buvo laimingas, svarbiausia, dėl to, kad savo jaunystės metus mokėjo sunaudoti lavinimuisi.

Visi žmonės turi daug laiko, bet ne visi juo moka naudotis. Antanas Tulys—vienas iš tų, kurie moka ne tik žiūrėti, bet ir matyti. Tiesa, tokių žmonių nedaug. Tarp rašytojų ir minios yra tik vienas skirtumas. Geras rašytojas mato tai, ko minia neįstengia pamatyti. Antanas Tulys kaip tik ir yra vienas iš to negausaus skaičiaus mūsų rašytojų, kurie mato tai, ko neįstengia matyti minia.

Pirmutinis Antano Tulio rašinys buvo atspausdintas Artojuje. Tai buvo 1920 m. Antanas Tulys rašė apie baltas žąsis, lekiandias padangėje. Tame rašinyje dvelkė kažin koks ilgesys, jaunystės metų aidas, skrendas kartu su tomis girgančiomis žąsimis tolumoje pietų padangėje. Tas rašinys, sukėlęs ilgą skaitytojo sąmonę, jau tada aiškiai kalbėjo apie jauno rašytojo talentą.

Tai buvo pelnyta dovana

Net Amerikos lietuviai, kurie vietoj knygų, jau seniai skaito dolerius, labai nudžiugo, išgirdę, kad Spaudos Fondas išleido Antano Tulio apysakų knygą Aš bučiauvau tavo žmoną. Bet literatūros kritikai, kurie taip pat apsidžiaugė tos knygos pasirodymu, visai nenustebo, patyrę, kad Tulys apdovanotas literatūrine premija. Tai buvo

pelnyta dovana. Ir tai ne todėl, kad Antanas Tulys—vienintelis Amerikos lietuvių beletristas. Ne. Antanas Tulys buvo apdovanotas, svarbiausia, todėl, kad jis šiuo savo apysakų rinkiniu papildė bendrą lietuvių literatūros lobį.

Antanas Tulys yra talentingas ir plataus mąsto rašytojas. Be... ir saulėje yra dėmių. Antanas Tulys, sulaukęs 20 metų jubiliejaus ir 40 metų amžiaus (pati kūrybos jaunystė) moja ranka į savo darbus, nors jie, atspausdinti, sudarytų ketų tomų...

Dar nepavargęs literatūros lauke

Chicago, kur gyvena rašytojas Antanas Tulys, yra gana keistas miestas. Šioje Amerikos lietuvių "sostinėje" yra apie 1000 lietuviškų salūnų, ir visi ne blogai verčiasi. Tuo tarpu šioje "kolonijoje", kur gyvena nemažiau, kaip 100 tūkstančių lietuvių, nėra ne vieno lietuviško knygyno...

Vakarų Europoje yra žinomi literatūros salonai, kuriuose diskutuojamos įvairios meno problemos. Tuo tarpu mūsų salūnuose...

Nuostabu, jeigu Antanas Tulys, gyvendamas tokioje atmosferoje, bando save įtikinti, kad rašytojas, sulaukęs 40 metų, turi liautis rašęs... Tiesa, yra paties rašytojo reikalas, jeigu jis nenori rašyti. Kuriam laiku pasitraukęs iš literatūrinio darbo, rašytojas dažnai grįžta su šviežia energija, naujomis mintimis.

O vis dėlto mes manome, kad Antanas Tulys dar nepavargęs literatūros lauke. Priešingai. Jis tik dabar pradeda pustyti dalį naujai piūčiai, kurios vaisium dar ne vienas lietuvių literatūros aruodas bus pripildytas.

Juozas Kavaliauskas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas DEwey 4-5136

JOSEPH J. GARSZVA

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Undertaker and Embalmer

HAVEN HILL FUNERAL HOME, INC.

104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418
Telefonas 846-1970

VIENYBĖ

Aštuntoji dailės paroda bus atidaryta vasario 5 dieną, šeštadienį, New Yorke. Bus paskelbtos ir įteiktos visos premijos. Paroda tęsis visą savaitę. Uždaroma vasario 13 d., sekmadienį. Tada bus paskelbta populiarumo premija.

Koncertas-literatūros vakaras Kultūros židiny New Yorke įvyks vasario 12 d. Dalyvaus sol. Ona Pliuškonienė iš Philadelphijos su akompaniatore A. Kaulinyte ir rašyt. Aloyzas Baronas iš Chicagos. Koncertas rengiamas ryšium su aštuntąja dailės paroda, ir tuo pati savaitė padaroma kultūros savaitė.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas bus vasario 20 Kultūros Židiny. Programoj dalyvaus daug jaunimo. Pagrindinę kalbą pasakys Algis Zaparackas iš Detroito, buvęs pirmojo pasaulio lietuvių jaunimo kongreso pirmininkas, praeituose rinkimuose kandidatavęs į JAV kongresą. Minėjimą rengia New Yorko ALTA.

Dail. Česlovas Janušas aštuntosios dailės parodos proga vasario 11, penktadienį, demonstruos paveikslų tapybos techniką Kultūros Židinio mažojoje salėje.

Būsimiems kaukių balius dalyviams primenama, kad laikas projektuoti kostiumus Užgavėnių kaukių baliui, kuris bus vasario 19 Kultūros Židiny. Siemet numatoma duoti daugiau premijų.

Muzikas Algirdas Kačanauskas dar tebėra ligoninėje ir pamažu sveiksta dr. A. Snieškos priežiūroje. Apiešikimo parapijos bažnyčioje jį pavaduoja muzikos studentas Viktoras Ralys.

Petras Jurgėla parašė studiją apie gen. Povilą Plechavičių plačiai apžvelgdamas jo karinę karjerą ir jo nuveiktus darbus. Dar bus pridėta kita medžiaga. Monografiją leidžia Kario žurnalas.

Antanina Bortvikienė iš Lake Worth, Fla., išsikelia gyventi į North Carolina pas savo dukrą. A. Bortvikienė 5 metus išbuvo klubo sekretore.

Sofijai ir Stasiui Vaškiam sausio 9 p. Ciurlių namuose buvo surengtos išleistuvės. Jie netrukus išvyksta nuolatiniam apsigyvenimui į Floridą.

Atsisveikinti susirinko gausus būrys. Giminių vardu žodį tarė Petras Montvila, apgailėstaudamas, kad netenkame mielų ir veiklių žmonių. Steponas Zobarskas draugų vardu palinkėjo šiltų, veiklių dienų. Prisiiminimui susirinkusieji įteikė dovaną. Vaškiai padėkojo ir pakvietė aplankyti į jų naujus namus.

Sugiedota Ilgiausių metų.

New Yorko lietuviai netenka daugimečio Kalėdų senelio, Perkūno choras vieno tenoro, o Apreiškimo parapijos choras netenka dviejų darbščių choristų.

A. Svedarskas, ilgametis Vienybės rėmėjas Amsterdam, N. Y., vėl atsiuntė \$126.00, apmokėdamas 18-kai skaitytojų prenumeratas. Svedarsko dėka, Vienybės skaitytojai Amsterdame beveik 100 nuošimčių apmokėję prenumeratas, tuo tarpu kai Brooklyno skaitytojai labiausiai atsilikę. A. Svedarskui už paramą reiškiamo nuoširdžią padėką.

Jadvyga Tumavičienė, žinoma veikėja, SLA garbės narė ir ilgametė Vienybės rėmėja iš Jamaica Plains, Mass., užrašė Vienybę savo anūkiui Michael Swiek, kuris dabar studiuoja Washington, D. C. Nuoširdžiai jai dėkojame ir už stambią auką Vienybės 90 m. sukakties progai.

JAV LB krašto valdyba ruošia angliškai kalbančiam pasauliui dvi radijo programas anglų kalba Vasario 16 šventei. Programų ilgis po 30 minučių kiekviena. Vieną programą ruošia JAV LB visuomeninių reikalų tarybos talkininkai: Teresė Gečienė ir Charles Zerr, kitą — Daiva Kežienė ir Antanas Mažeika. Kuria vieną ar abi programas galima užsisakyti adresu: JAV LB valdyba, 708 Custis Road, Glenside, Pa: 19038.

MASPETHO KLUBO V-BOS PRIESAKA IR BANKIETAS

Vas. 5 d. 9:30 vak. šeštadienį Maspetho Lietuvių Piliėčių Klube, 69-61 Grand Ave., įvyks naujos valdybos prisaikdinimo iškilmės. Po to bus iškilmingas balius.

Naujoji V-ba buvo išrinkta 1976 m. gruodžio 12. Jos sąstatas: prez. Richardas Snolis, vicepr. Albert Roberts, Sekr. Kazimieras Vainius, išd. Charles Sable, fin. sekr. Pijus Kazlauskas. Dėkatoriai: Petras Tauras, Albinas Sakalas. Trustees: Povilas Sakal, Charles Antonetti ir Jonas Kriaučiūnas, Maršalas Antanas Banys.

Visi lietuviai nuoširdžiai kviečiami baliuje dalyvauti. Bus geras lietuviškas maistas, gros Gutauskų orkestras ir geri amerikoniški gėrimai. Bonka Scotch arba Rye stalui. Alus nemokamai. Bilietų kaina asmeniui tik \$8.00. Bilietus patartina išsityti iš anksto.

Iš SLA penktosios Apskr. suvažiavimo

SLA 5-jo apskr. suvažiavimą atidaro iki šiol pirmininkavęs Antanas Diržys. Kairėje išdo globėjas A. Jurgėla ir sekretorius J. Valaitis.

SLA 5-osios apskrities naujoji valdyba. Iš k. į d.: išd. R. Brakas, sekr. L. Česnienė, vicepirm. B. Spūdienė, pirm. J. Valaitis. Stovi — kandidatė E. Prekerienė, organizatorius Ch. Kulas ir kandidatė H. Vyžiūtė-Kulber.

Viršuje. SLA 5-osios Apskrities metiniam susirinkime, prie vaišių su SLA prezidentu Povilu P. Dargiu. Iš kairės: Sperauskas, V. Tysliavienė, P. Dargis, D. Jonaitienė, H. Kulber, J. Valaitis. Stovi (iš kairės) O. Jozėnienė, SLA sekretorė G. Meiliūnienė ir A. Binkins.

Kairėje: Dalis SLA 5-osios apskrities atstovų su SLA Pildomosios Tarybos nariais. Iš kairės: J. Valaitis, O. Jozėnienė, Ch. Kulas, L. Česnienė, V. Butkys, SLA prezidentas P. P. Dargis, sekretorė G. Meiliūnienė, R. Brakas, B. Čėponis ir K. Meiliūnas.

S. Narkeliūnaitės ir C. Binkins nuotr.

Vienybė, 1977 m. sausio 21 d.